

HÖGSKOLAN KRISTIANSTAD

Institutionen för beteendevetenskap

C-uppsats i pedagogik
(41-60) 10poäng
VT 2004

Varför läsa på distans?

**- om kommunikation och interaktion i en
Internetbaserad distanskurs i pedagogik**

**Författare:
Jessica Andersson
Charlotte Bjäreborn**

**Handledare:
Bo Nilsson**

Tack

Vi vill framföra ett varmt tack till vår handledare Bo Nilsson, samt kursansvarig Britten Ekstrand, för stöd och hjälp under arbetets gång. Det har varit en spännande och givande process att ha er som bollplank!

Tack också till våra kurskamrater som har gjort denna studie möjlig genom att delta i vår empiriska studie. Dessutom ett tack till arbetskollegor och goda vänner som har kommit med uppmuntrande ord, hjälpt oss med infallsvinklar och ställt frågor så att vi kommit vidare i vårt arbete med uppsatsen.

Sist men inte minst vill vi tacka våra respektive familjer som vi tagit tid ifrån, men som haft stort tålamod och visat stor förståelse för vårt arbete och kommit med uppmuntrande ord på vägen!

Abstract

Föreliggande uppsats fokuserar, utifrån ett sociokulturellt perspektiv, på varför studenter väljer att läsa en Internetbaserad distanskurs i pedagogik på C-nivå och hur kursdeltagarna bedömer kommunikationen och interaktionen i kursen. Studien omfattar en teoretisk del, bestående av en genomgång av tidigare forskning samt litteratur i ämnet, dels vad gäller distansstudier och Internetbaserade distansstudier, dels pedagogiska teorier om lärsamhället idag. Den empiriska delen har en kvalitativ ansats där studenterna fått besvara en elektronisk enkät via nätet. Resultaten visar att flertalet av kursdeltagarna som valt att läsa pedagogikkursen som Internetbaserad distanskurs är kvinnor, 30 år eller äldre, yrkesarbetande med familj och hemmavarande barn. Studien visar även att kursdeltagarna är nöjda med kommunikationsformen och flexibiliteten som Internetbaserade distansstudier möjliggör. Slutligen framkommer behovet av att skapa personliga möten, gärna i någon form av basgrupp.

Nyckelord: distance education and computers, Internetbaserade distansstudier, nätbaserade distansstudier, datorstödd distansundervisning, distansstudier med datorstöd, e-learning, kommunikation, interaktion, flexibilitet, IKT.

1. INTRODUKTION	5
1.1 Bakgrund och syfte	5
1.2 Uppsatsens fortsatta disposition	6
2. LITTERATURGENOMGÅNG	7
2.1 Sökvägar/sökstrategier	7
2.2 Distansstudier/Internetbaserade distansstudier	8
2.3 Lärande i dagens samhälle	14
2.4 Problemprecisering	18
3. METOD	19
3.1 Metodologiska aspekter	19
3.2 Utformning	21
4. RESULTAT	24
4.1 Minnesanteckningar från videokonferens i november 2003	25
4.2 Tid och flexibilitet	26
4.3 Kommunikation och interaktion	26
4.4 Struktur	28
4.5 Teknik	29
4.6 Valet av studieform	30
4.7 Sammanställning av kursdeltagarnas aktivitet i kursytan	31
4.8 Metodkritik/studiens begränsningar	32
5. DISKUSSION	34
5.1 Tid och flexibilitet	34
5.2 Kommunikation och interaktion	35
5.3 Struktur	37
5.4 Teknik	37

5.5 Valet av studieform	38
5.6 Fortsatta studier	38
6. SLUTSATS	40
BILAGA 1	46
BILAGA 2	47
BILAGA 3	64

1. INTRODUKTION

I det här kapitlet kommer vi att presentera och redovisa syftet med undersökningen. Kapitlet avslutas med en orientering om uppsatsens fortsatta upplägg.

1.1 Bakgrund och syfte

I vår uppsats har vi för avsikt att, ur ett sociokulturellt perspektiv och samhällsperspektiv undersöka hur kursdeltagarna vid en Internetbaserad distanskurs bedömer kommunikationen via nätet som arbetsform. I vår studie har vi också för avsikt att, om möjligt, undersöka varför studenter väljer att läsa en Internetbaserad distanskurs i pedagogik på C-nivå och vem som är den typiska studenten som väljer denna studieform. För att kursdeltagarna ska ha kunnat skapa sig en uppfattning om och blivit förtrogna med arbetsformen har vi valt att rikta vår studie mot de kursdeltagare som genomfört höstterminen och var registrerade vid kursen vid vårterminens start. Ur ett samhällsperspektiv är vi nyfikna på att upptäcka eventuella spår som pekar på samhällets behov av distanskurser.

Den nätbaserade distanskurs vi valt att studera bedrivs vid Högskolan i Kristianstad och är en pedagogikkurs på C-nivå, med valbar inriktning. Kursen bedrivs på halvfart och kommunikationen mellan student-lärare och student-studenter bedrivs i en Internetbaserad plattform. Fortsättningsvis kommer vi att kalla denna Internetbaserade plattform för kursytan/LUVIT.

Anledning till att vi valt detta ämne är att vi skribenter, på olika håll, tidigare kommit i kontakt med nätbaserade kurser. De erfarenheter vi då har gjort är att svårigheterna i nätbaserade kurser i första hand har handlat om problem i kommunikationen. Detta gjorde att vi blev intresserade av att försöka förstå vad som orsakar svårigheterna, vad de kan bero på och hur de kan motverkas.

Syftet med vårt arbete är att försöka förstå varför studenter väljer att läsa en Internetbaserad distanskurs i pedagogik på C-nivå och vilka studenter som väljer denna studieform, samt få en inblick i hur de studerande bedömer kommunikationen och interaktionen i kursen.

1.2 Uppsatsens fortsatta disposition

Det inledande kapitlet har gett en bakgrund till uppsatsen medan det andra kapitlet kommer att presentera tidigare forskning vad gäller distansstudier och Internetbaserade distanskurser. Vi tar även upp pedagogiska teorier om lärande idag liksom uppsatsens syfte och problemformulering. Tredje kapitlet redogör för vårt val av empiriskt instrument, samt redovisar vårt eget empiriska arbete tillsammans med en beskrivning av upplägg och praktiskt tillvägagångssätt vad gäller vår empiriska undersökning. I fjärde kapitlet redovisas resultaten och utifrån dessa diskuterar vi vad vi kommit fram till och gör kopplingar till läst litteratur. Vi tar även upp undersökningens tillförlitlighet. Därefter, i det femte kapitlet, diskuterar vi helhetsbilden av vårt arbete och ger förslag på fortsatt forskning inom området. Avslutningsvis, i det sjätte kapitlet, presenterar vi våra slutsatser.

2. LITTERATURGENOMGÅNG

I litteratur om datoranvändning inom distansstudier, används ett flertal benämningar, som alla är inriktade mot kommunikation via datorer/nätet, såsom e-learning, netbased learning (NBL), datorstödda distansstudier, IKT-pedagogik (informations- och kommunikationsteknik), Internetbaserade distanskurser och distans-studier med IT-stöd. Vi har valt att använda benämningen Internetbaserad distanskurs.

I vår uppsats kommer vi att använda oss av begreppen arbetsform och studieform. Med dessa begrepp syftar vi på kommunikationen och interaktionen mellan student-lärare och student-student, samt studentens enskilda arbete under kursens gång.

2.1 Sökvägar/sökstrategier

I samband med att vi började bygga en plattform att stå på i vårt arbete ägnade vi oss åt informationssökning. Vi fick hjälp av vår kontaktbibliotekarie, vilken är knuten till kursen, som presenterade hur vi kunde gå tillväga. Vi fick förslag på olika sökord liksom användbara databaser såsom ERIC/EBSCO, ELIN och LIBRIS.

Sökningen i ERIC med sökorden ”distance education and computers” och tidsperioden 2002-2003 gav 476 träffar. Samma sökning i EBSCO gav oss 56 träffar. Här tittade vi igenom de abstracts som var på engelska och bland dessa sorterade vi ut de vi ansåg relevanta för vårt arbete. Vi fick också förslag på att söka i Sociological Abstracts, med samma sökord och fick då 49 träffar. Det visade sig att ingen av dessa artiklar var relevant för vår undersökning. I vår informationssökning sökte vi även i LIBRIS med sökorden Internetbaserad distanskurs, men fick ingen träff. Valde vi däremot distansstudier som sökord fick vi 12 träffar. Dessa dokument tittade vi igenom och valde därefter ut några böcker/rapporter vars abstracts verkade intressanta utifrån våra frågeställningar och som vi sedan beställde från biblioteket. När vi gjorde en boolesk sökning med sökorden nätbaserade distansstudier fick vi 1437 träffar och när vi sedan provade med att söka på datorstödda distansstudier istället fick vi 1042 träffar. I vårt informationssökande har vi även använt oss av sökverktygen AltaVista och Google och där använt sökord som distansstudier/nätbaserade distansstudier. Vi kom då bland annat i kontakt med texter från Nätuniversitetet och Högskoleverket.

2.2 Distansstudier/Internetbaserade distansstudier

Distansstudier har enligt Nätuniversitetets artikel *Distans – på olika sätt* (2004a) funnits i Sverige sedan slutet av 1800-talet. Då fanns möjligheten att studera genom korrespondenskurser. Globalt är distansstudier det vanligaste studiesättet idag. Sedan datorns och Internets tillkomst ser man en tydlig tendens till att denna teknik börjar ta över. Distansutbildningen idag är flexibelt upplagd och de vanligast förekommande studieformerna är:

- utbildning utan fysiska träffar – sker enbart via det virtuella klassrummet och är vanlig vid kortare yrkesanknutna påbyggnadskurser
- utbildning med träffar vid universitet/högskola – tillhör den vanligaste distansformen idag och kännetecknas av ett fåtal fysiska träffar som kompletteras med videokonferenser och handledning via nätet och/eller telefon
- utbildning med fysiska träffar på andra orter – träffarna sker inte vid högskola eller universitet utan vid närliggande lärcentra eller studiecenter och detta sätt blir allt vanligare
- utlokaliserad utbildning – anordnas för tillfälliga kurser och/eller program (ofta uppdragsutbildningar) för att möta lokala arbetsmarknadsbehov.

När det gäller distansstudier rekommenderar Holmberg (1999) att den studerande får en frihet att förlägga sina studier till platser och tidpunkter som passar individen. För att få en djupare kunskap poängteras vikten av möten med andra studerande på samma kurs och därför måste det finnas rika tillfällen till kommunikation och interaktion.

I sin artikel *Ingenting överträffar samtalet* diskuterar Säljö (2003) den nya kunskapsyn som vuxit fram i takt med den nya informationstekniken. I artikeln skriver Säljö att datorföreläsningarna menar att lärandet kan effektiviseras genom att datorerna ersätter läraren, höjer motivationen och ger möjlighet att individualisera lärandet. Säljö menar att den avancerade tekniken medför en större efterfrågan på personlig interaktion och poängterar betydelsen av lärarens nya roll som handledare. Distansutbildningen kommer att göra det möjligt för fler grupper att studera under längre tid och därmed kommer vi att få fler som utbildar sig. Däremot kommer behovet av personliga möten att öka, då samtalet öga mot öga fortfarande behövs ur ett lärandeperspektiv. Detta kommer att medföra att antalet lärare kommer att öka istället för att minska och Säljö

konstaterar att informationstekniken kommer att påverka och förändra utbildningsväsendet.

Holmberg (1999) gör en jämförelse mellan campusundervisning och flexibla studier vad gäller förmedling av kunskap och interaktionen mellan lärare-student och student-studenter. I nedanstående schematiska tabell (Tabell 1) visar Holmberg på skillnader mellan olika tekniker, läromedel och studiesätt som kan användas vid förmedling och interaktion i undervisningssammanhang. Utifrån Tabell 1 framkommer att vid distansundervisning är studierna tids- och rumsberoende och interaktionen sker genom simulerade samtal, indirekta medierade samtal samt kompensatoriska samtal.

Tabell 1. Skillnader i förmedling och interaktion vid olika undervisningsmodeller, efter Holmberg (1998) s. 71.

	Förmedling	Interaktion
Närundervisning <i>Studier beroende av tid och rum</i>	Bok, föreläsning, lektion, ...	<i>Direkta samtal:</i> Seminarium, handledning <i>Direkta medierade samtal:</i> Telefonhandledning, videokonferens...
Förlängda klassrum <i>Studier beroende av tid och rum</i>	Bok, TV-föreläsning, lektion, ...	<i>Direkta samtal:</i> Seminarium, handledning <i>Direkta medierade samtal:</i> Telefonhandledning, videokonferens...
Distansundervisning <i>Tids- och rumsberoende studier</i>	Bok, video-föreläsning, CD-rom, databas, ...	<i>Simulerade samtal:</i> Dialog inbyggd i läromedel <i>Indirekta medierade samtal:</i> Datorkonferenser, fax, ljudband <i>Kompensatoriska samtal:</i> Möten i cirkel, stöd på jobbet, i familj...

Tanken med distansundervisning är enligt Holmberg att överlåta mesta möjliga kontroll av studierna till studenterna. Detta görs genom att plats, tid och tempo, kan varieras. Detta ger den studerande möjlighet till flexibilitet i samspelet när det gäller studier, arbete, sociala åtaganden och rekreation. Holmberg poängterar också att i en lärandeprocess behöver varje student få tillfälle att bearbeta och bygga upp en förståelse för den information som ska bidra till nya kunskaper och detta görs ofta i ett samspel

med omgivningen. Detta är, enligt Holmberg, den stora stötestenen för distansundervisning och Internetbaserade distanskurser.

Cookson (2000) å sin sida delar in distansutbildningen i tre nivåer utifrån tekniska aspekter, där den första nivån mestadels innefattar personliga möten ”face-to-face” och minimal teknisk personal. Den andra nivån kännetecknas av att Internetanvändandet tillför ytterligare en dimension och kräver större tekniskt arrangemang i kombination med fysiska möten, medan den tredje nivån är helt Internetbaserad vilket medför ett stort tekniskt kunnande och stor arbetsinsats hos den tekniska personalen.

Högskoleverket (Ericson, 2004) presenterar på sin hemsida Nätuniversitetet. Nätuniversitetet, som bildades 2002, står för en samverkan mellan högskolor och universitet när det gäller utbud av program och kurser som:

- utgör högskoleutbildningar
- bedrivs på distans och grundas på informations- och kommunikationsteknik (IKT)
- registrerats hos Sveriges Nätuniversitet

Dessutom ska ovanstående samverkan även ske kring information, vägledning, antagning och tillgodoräknande av poäng, program och kurser.

Nätuniversitetet är enligt Högskoleverket (Ericson, 2004) ett långsiktigt projekt som i första hand handlar om en flexibel syn på studenter och lärande. Med andra ord ligger fokus på själva lärandet och möjligheten att ge en flexibel utbildning till studenterna. Genom Nätuniversitetet skapas möjligheten för fler att studera vid högskolor. Målet med Nätuniversitetet är alltså att sätta fokus på utbildningen och utifrån den använda sig av tekniken.

Enligt Nätuniversitetet (Forneng, 2003) ger Internetbaserade distanskurser möjlighet till större flexibilitet i studierna genom att:

- studenten får möjlighet att kontakta studiekamrater och lärare på tider som passar individen och studierna kan bedrivas i egen takt

- studenten kan genomföra större delen av studierna på hemorten och har möjlighet att välja studieplats såsom, i hemmet, vid lärcentret och/eller på arbetsplatsen
- kursmaterialet finns tillgängligt på nätet
- studenten kan redovisa sina uppgifter och få handledning på ett enkelt sätt

Å andra sidan påpekar Nätuniversitetet i sin artikel *Är distans lika bra?* (2004b) att distansstudier trots sin flexibilitet och obundenhet är lika krävande som campusstudier vid högskola/universitet. Det är viktigt att studenten är medveten om att det, trots den flexibla studietiden, krävs en strukturerad tidsplanering för att hålla studietakten utifrån kursplanen.

I Distansutbildningsmyndighetens rapport *Kvalitet och flexibel utbildning* skriver Sorensen (2002) att de vanligaste och allmänt förekommande problemen som man stöter på i datorstödda distansstudier kan indelas i tre kategorier.

- problem med att medvetandegöra de studerandes helhetssyn när det gäller uppgifter, processer och mål
- problem med att hitta tydlighet i det pedagogiska upplägget, både vad gäller utformningen och utövandet
- problem med att hålla igång en kunskapsdialog i gruppen och bristen på dialog/interaktion leder till att motivationsnivån sänks

Distansutbildningskommittén (Åström, 1998) har i sin rapport kommit fram till liknande erfarenheter och beskriver att de datorstödda distansstudierna är svårare än väntat att få igång och genomföra. När en kurs väl har kommit igång har för det mesta kommunikationen mellan enskilda kursdeltagare och lärare fungerat bra, medan problematiken uppstår kring gruppkommunikationerna. Det har också visat sig att synliga aktiviteter i det virtuella klassrummet ofta är lågt och ojämnt fördelat mellan studenterna. Många läser andras inlägg men bidrar sällan själva. Vid flera tillfällen upplever lärarna användandet av själva tekniken som krävande samt att planering och omsorgsfulla förberedelser tar tid.

I Högskoleverkets pressmeddelande från 2003-06-03 (Forneng, 2003) framkommer att svenskarna blir alltmer välutbildade och varje år får arbetsmarknaden ett tillskott på högutbildade personer med ca 40 000 personer. Enligt Högskoleverket räcker detta mer än väl till för att fylla luckorna efter de personer som går i pension. Det framkommer också att antalet studenter stiger och att distansstudenterna står för en stor del av ökningen. Av samtliga studerande i Sverige under 2002 beräknades cirka 13 % vara distansstudenter.

Även undersökningar i Storbritannien visar enligt Cochrane (2000) på att studentantalet vid distanskurser har ökat under de senaste två decennierna. Det har också skett en förändring vad gäller anledningen till att studenterna väljer att studera. Tidigare studerade många för att få ett arbete eller att avancera i sin karriär. En del studenter har fortfarande detta som anledning, men flera studerar idag för att byta yrke.

Högskoleverket (Forneng 2003) ser i sin årsrapport 2003 ett samband mellan ökningen av distansstuderande och tillkomsten av Nätuniversitetet 2002. I årsrapportens statistik redovisas också att distansstudenterna i genomsnitt är äldre än genomsnittsåldern bland studenter. Under läsåret 2001/2002 var 40 % av distansstudenterna 35 år eller äldre. Det framkommer också att två tredjedelar av distansstudenterna är kvinnor, vilket är en högre andel än vad som gäller för genomsnittet av studenter. Dessutom har utbyggnaden och tillgängligheten av lärcentra bidragit till en positiv utveckling för distansutbildningen. Det visar sig även att Nätuniversitetet har fått en högre ekonomisk ersättning till kurser som är nätbaserade än till ordinarie kurser vid högskola/universitet.

I ett internationellt nyhetsbrev från Högskoleverket (Kälvemark, 1998) riktas kritik mot digitaliseringen av utbildningar där man hänvisar till Internet-tidsskriften First Monday där historikern David F. Noble vid York University i Canada varnar för "massproduktion, standardisering och rent kommersiella intressen". Noble menar att det finns en växande konflikt mellan dataföretag och administratörer å ena sidan och studenter och lärare å andra sidan.

Internationellt kan man exempelvis se att USA lagt tonvikten i sina distansutbildningar på videokonferenser i kombination med datorstöd. Mer än hälften av collegen i USA erbjuder distansutbildningar. Enligt Schulhof (1999) är många av distanskurserna

affärsrelaterade, vilket medför att många arbetsgivare är villiga att betala arbetstagarnas kompetensutveckling. Schulhof betonar också de fördelar som distansstudier ger i jämförelse med vanliga studier såsom:

- ett större kursutbud eftersom studenten kan söka sig till college belägna på annan ort, oberoende av avstånd
- möjlighet att studera från hemmet och vara med sina barn istället för att behöva transportera sig till ett college och sitta i ett klassrum
- gör inte intrång i vardagen/fritiden
- enklare tillgång till material, eftersom mycket av litteraturen ligger utlagt på nätet

Däremot påpekar Schulhof att distansstudier kräver samma arbetsprestation som vanliga studier, men mer aktivitet. Det sistnämnda innebär att fler kommer till tals via tangentbordet, varav många inte skulle ha yttrat sig i ett klassrum. Enligt Walling (1996) bidrar distansutbildningar också till att kommunikationen mellan student-lärare ökar och en av studenterna uttrycker det så här:

I had more access to my professors in those two years than I did during my entire four years of undergraduate education. They were a phone call, an E-mail, and a Fax away. Often, of course, they were on the same site. (s. 61)

Ekstrand (2004) lyfter i sin rapport fram vikten av att distansundervisningen är planerad, organiserad och tydlig. Detta för att möta de studerande som ofta är initiativrika och självständiga vad gäller informationssökning och planering av sitt arbete. Ofta efterfrågar dessa studenter hög tillgänglighet och snabb service hos lärare/handledare och bibliotekarie. Det framkommer också att deadlines och en viss strukturerad schemabundenhet är en av förutsättningarna för att kommunikationen mellan kursdeltagarna ska vara möjlig och givande. Det är svårt att föra en diskussion om inte alla kursdeltagare är i fas med varandra. Resultatet i rapporten visar också att flertalet studenter hoppar av kursen eller förlänger sin kurstid med ytterligare terminer, ofta beroende på tidsbrist och bristande förkunskaper, liksom bristande tekniskt stöd, samt en allt för hög tröskel vid startskedet av kursen. Ekstrand hänvisar också till andra studier där det framkommit att tidsbrist och alltför optimistisk tidsplanering i

kombination med dåligt samvete för de självpåtagna studierna tycks vara bidragande orsaker till att genomströmningen av studenter inte är tillfredsställande.

I Kvalitetsmål för nätbaserad utbildning vid Högskolan Kristianstad (Bilaga 3) framkommer att beslut tagits angående lämpliga strävansmål vad gäller kvalitén på nätbaserad utbildning vid Högskolan Kristianstad. Där framgår bland annat att utformningen av utbildningen ska vara flexibel i tid och rum och att teknikstödet ska utformas utifrån kursinnehåll och målgrupp. Vidare ska handledning ges i den teknik som används i den aktuella utbildningen samt utbildning i nätbaserad informationsökning. Biblioteksservicen ska vara likvärdig med campusstudenters tillgång till biblioteket och det ska finnas ett väl fungerande system för distribuering av litteratur. Dessutom ska distansstudenterna ha samma tillgång till de databaser som är tillgängliga för campusstudenterna. Ur ett pedagogiskt perspektiv ska lärarna ges möjlighet till att genom tekniken erbjuda variation för att kunna möta olika lärstilar hos studenterna.

2.3 Lärande i dagens samhälle

I det moderna samhället har man länge talat om "det livslånga lärandet" vilket är ett uttryck som poängteras mycket i dagens samhälle. Detta har bidragit till att intresset för att förstå och förbättra inlärningsprocessen har ökat. I det livslånga lärandet för vi en kommunikation, dels med andra människor dels med oss själva och Säljö (2000) menar att kommunikation är en viktig komponent mellan omvärlden och individen, för att individen ska utvecklas. Det mänskliga sättet att uppfatta verkligheten, kommunicera och tänka är formade av kulturella och sociala erfarenheter. Mycket av det vi lär oss är kontext - vi lär oss saker i sitt sammanhang. Därför måste lärandet ses som ett möjligt resultat av all mänsklig verksamhet och kan därför inte på något enkelt sätt kopplas till bestämda arrangemang såsom skola och undervisning. Säljö skriver också att mänsklig kommunikation förutsätter och bygger på tanken som en viktig del i länken mellan individen och omvärlden. Människan befinner sig i ständig utveckling och förändring, på väg att ta till sig ny kunskap.

Enligt Vygotsky (1978) äger individens utveckling rum på mer än en nivå. En av dessa nivåer kännetecknas av den biologiska mognad som sker när individen utvecklar sin förmåga att varsebli, ingripa i och samspela med omvärlden. På en annan nivå utvecklar människan de kommunikativa processerna och det är genom dessa processer som

individen blir delaktig i kunskaper och färdigheter. Genom att lyssna på andra utvecklas en förståelse för hur andra ser på omvärlden och detta leder till en utveckling av människans emotionella, intellektuella och övriga utveckling. Vygotskys teori om den proximala utvecklingszonen innebär att människan lär sig i samspel med sin omgivning, i det sociala sammanhanget och i den kultur hon lever i. Genom samspel med andra styrs individen mot högre nivåer i sin egen utveckling. På detta sätt kan en individ med hjälp av en annan, mer erfaren individ, utföra uppgifter som denne annars inte skulle ha kunnat klara av, vilket medför att individen på egen hand, vid ett senare tillfälle, kan klara av uppgiften, om än inte fullt ut, så betydligt bättre än innan. Med andra ord kan individen med hjälp av handledning lösa problem som annars skulle vara svåra att lösa på egen hand. Detta leder på sikt fram till att individen så småningom blir förtrogen med den nya kunskapen och själv kan genomföra den från början till slut. Enligt Vygotsky medför detta att det är lärandet i många sammanhang som styr utvecklingen. Genom att utnyttja sin egen potential att lära och utvecklas ges möjligheten att förändra och påverka sina livsvillkor.

Enligt Giddens (2000) kan man se kommunikation ur å ena sidan ett mikroperspektiv där mikroperspektivet beskriver kommunikationen mellan två individer (ansikte mot ansikte). Å andra sidan makroperspektivet där kommunikationen sker mellan större enheter, såsom institutioner och sociala system. Giddens framhåller även att mikro- och makronivåerna är nära lierade och ofta kompletterar varandra. Enligt Giddens kommer dessutom det nya multimediasamhället, med sin spridning av informationsteknik, att påverka utbildningen på flera sätt, där näringslivet kommer att vara en av de styrande krafterna. Utbildning kommer inte längre att ses som en förberedelse inför arbetslivet utan i dagens samhälle talas det om det livslånga lärandet. Vart vi är på väg är det ingen som vet.

Carlgren och Marton (2001) tar också upp aspekten, livslångt lärande, och menar att vi människor aldrig kan vara fullt förberedda på samhällets snabba förändringar och att det därför är av stor vikt att vi har goda kunskaper för att kunna hantera nya, okända situationer. I ett livslångt lärande talas det därför om att man genom kunskap ska få möjlighet att erfara och därmed urskilja och få förståelse som leder till nya insikter. Detta, menar Carlgren och Marton, kan man se på det lärandeperspektiv som styr skolan och därmed undervisningen idag.

Säljö (2000) resonerar om att lärandet gått från att tidigare ha satt lärandet i fokus, där lärarens roll varit traditionellt förmedlande, till att numera se läraren som en handledare. Lärarens nya roll som handledare blir då att underlätta lärandeprocessen genom att hjälpa den studerande att söka lösningar som leder fram till en fördjupad insikt i kunskapsområdet och därmed ge en personlig utveckling hos den studerande. Det som då blir viktiga egenskaper för läraren/handledaren blir att vägleda, planera, starta processer och medvetandegöra tankeförlopp. Att lyssna, vara lyhörd, observera och visa ett intresse för gruppens och/eller individens idéer är viktiga uppgifter att sträva efter. Handledarens roll blir därför mycket komplex och handlar om att hitta en balans mellan ytterligheterna, vilket Eeg, Olofsson och Koch (1993) belyser i nedanstående tabell (Figur 1). För handledaren innebär det att inte ta över och styra studenterna, men ändå sätta gränser samt vara insatt och engagerad. I samma figur framhålls även de egenskaper som basgruppshandledaren förväntas besitta för att kunna hjälpa studenterna i deras personliga utveckling, som till exempel ha förtroende för studenterna och behandla dem som vuxna.

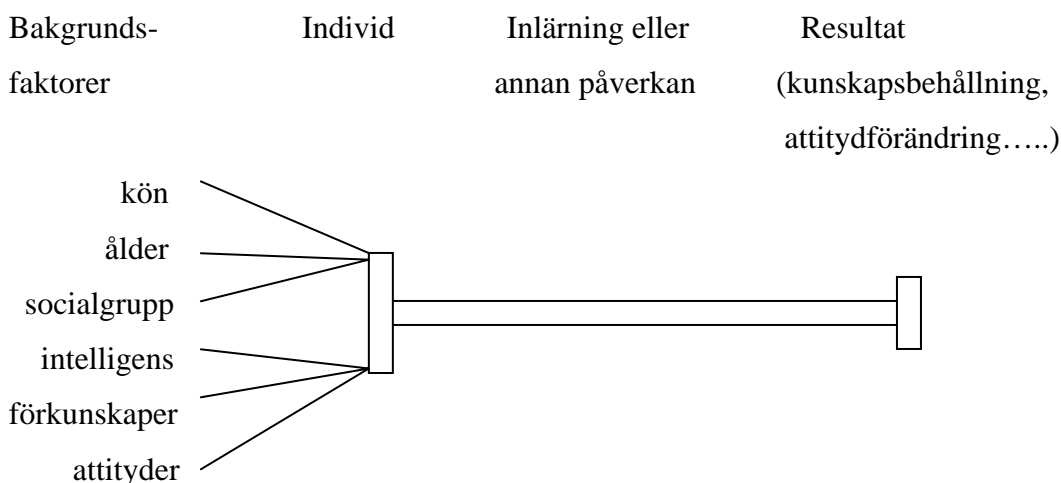
Det gäller att hålla sig på vägen	
Vänstra diket	Högra diket
Handledaren som tar över	Handledaren som inte sätter gränser
Beskyddaren	Den oengagerade
Behov av kontroll genom att styra	Den aningslöse
Basgruppshandledaren	
ska	<ul style="list-style-type: none"> - ha förtroende för att studenten tar sitt ansvar för sin egen inläring - våga se, höra och agera - visa ödmjukhet inför de studerandes svårigheter med innehållet - vara empatisk - behandla studenter som vuxna
ska tåla	<ul style="list-style-type: none"> - aggressioner - att se de studerande kämpa - att avvakta för att invänta studerandes tankar

Figur 1. Egenskaper som basgruppshandledaren förväntas besitta för att kunna hjälpa studenterna i deras personliga utveckling, efter Eeg, Olofsson och Koch (1993 s. 54).

Ovanstående figur kan kopplas till Vygotskys (1978) teori om den proximala utvecklingszonen där han påtalar vikten av handledarens stöd när individen ska lösa

problem över sin egen förmåga. Tack vare handledarens vägledning får individen möjlighet att utvecklas och lösa problem som den skulle ha svårt att lösa på egen hand.

Vad gäller studenternas egna val i samband med utbildning och arbetsliv, kan dessa enligt Broady (1983) förklaras utifrån Bourdieus idéer om hur den sociala världen kan utforskas och därigenom förstås. För att konkretisera Bourdieus tankar presenterar Broady ”Den pedagogiska kvasten” (Figur. 2), där man kan se att bakgrundsfaktorer, såsom ålder, kön och socialgrupp påverkar individen vid inläring. I samband med att en eller flera bakgrundsfaktorer förändras kommer individens kunskapsbehållning och attityd att förändras.

Figur 2. I den pedagogiska kvasten gör Broady ett försök att förklara vilka bakgrundsfaktorer som kan påverka individens lärande, efter Broady (1983, s. 39).

Broady (1983) efterfrågar en skola/högskola som anpassas efter hur ”verkligheten” ser ut. Högskoleorganisationen inriktar sig numera även på de nya studerandegrupperna och försöker därför öka intresset för att studera vid högskola/universitet hos de individer som har varit eller är ute i arbetslivet, genom att erbjuda alternativa studieformer, såsom distansstudier och Internetbaserade kurser. Detta möjliggör att man kan kombinera studier och yrkesarbete. Tidigare gick studenterna, som sällan hade någon arbetslivserfarenhet, en utbildning och därefter var de yrkesverksamma inom den genren under hela sitt yrkesverksamma liv. Idag talar man, enligt Broady, istället om det ”livslånga lärandet”, som innebär att dagens studenter förväntas kompetensutveckla sig under sitt yrkesverksamma liv och kanske även byta yrkesinriktning.

2.4 Problemprecisering

- Varför väljer studenter att läsa en Internetbaserad distanskurs i pedagogik på C-nivå?
- Hur bedömer de studerande kommunikationen och interaktionen vid en Internetbaserad distanskurs, i pedagogik på C-nivå?

3. METOD

I detta kapitel kommer vi att diskutera enkätundersökningen och varför vi har valt att använda oss av den. Vi kommer även att redogöra för undersökningens utformning.

3.1 Metodologiska aspekter

Vilken metod som ska användas som verktyg vid en vetenskaplig undersökning har, enligt Ejlertsson (1996), ett samband med hur forskningsfrågorna ställs, de praktiska förutsättningarna liksom olika metodologiska begränsningar. Utifrån dessa aspekter valde vi att göra en enkätundersökning. Detta beroende på att kvalitativa djupintervjuer var praktiskt besvärliga och svår genomförbara ekonomiskt, då kursen är en distanskurs och kursdeltagarna geografiskt utspridda. Genom att vi använt oss av ett frågeformulär har vi fått möjlighet att mäta attityder och åsikter hos kursdeltagarna vid kursen vid ett tillfälle. Således ger våra resultat en ”statisk-kausal ögonblicksbild” som inte möjliggör någon förståelse för hur och varför människor förändras.

Information från frågeformulär tenderar att kunna delas in i två breda kategorier; fakta och åsikter. Denscombe (2000) menar att det under arbetets gång med frågeformulär är nödvändigt att ha klart för sig att man har med fakta eller åsikter att göra. Frågeformulär innehåller vanligtvis frågor om såväl fakta som åsikter. Stor vikt ska läggas vid att få det rätt från början. Därför är det nödvändigt att ha en tydlig handlingsplan under frågeformulärskonstruerandet. Denscombe menar också att frågeformulär kan utformas på olika sätt beroende på syfte, utseende och omfattning. Forskningsmässigt giltiga frågeformulär bör bestå av en serie nedtecknade frågor som karakteriseras av att vara utformade så att insamlad information ger underlag för analys. Vi har valt att ta med även öppna frågeställningar i vårt frågeformulär för att om möjligt eliminera de svagheter som metoden medför. På så sätt ges respondenterna möjlighet att utveckla och analysera sina svar. Dock är vi medvetna om att enkät som metod utesluter den direkta kontakten mellan respondenten och forskaren.

Enligt Ejlertsson (1996) är enkätundersökningar en metod som är vanligt förekommande inom allt fler områden i syfte att förbättra kvalitén i något avseende. Vanligt förekommande i enkäter är att frågeformuläret övervägande innehåller fasta svarsalternativ. Genom att omsorgsfullt gå igenom litteraturen inom valt område ökar

den egna insikten hos forskaren och därigenom blir det möjligt att fokusera på ett avgränsat och relevant frågeområde som ska leda fram till och ge svar på ställd fråga. Med andra ord menar Ejlertsson (1996) att enkät som undersökningsmetod kräver ett omfattande tanke- och planeringsarbete. Under arbetets gång har vi fört många diskussioner med syfte att konstruera väl genomtänkta frågor som lyfter fram det vi eftersöker samt om möjligt underlätta den slutliga sammanställningen. Dessutom medför enkäten, enligt Ejlertsson (1996), möjligheten att uppnå fullständig anonymitet hos respondenterna.

Ytterligare fördelar med enkäter är enligt Ejlertsson (1996) att respondenten ges möjlighet att i lugn och ro överväga frågor och svarsalternativ i enkäten och att respondenten inte ges möjlighet att påverkas av intervjuaren, vilket kan ske vid intervjuer. Dessutom gör de standardiserade frågeformuleringarna i enkäten att samtliga respondenter möts av identiskt lika frågor och svarsalternativ. Vad man ska tänka på är att tidsåtgången för respondenten att besvara enkäten inte ska överskrida 30 minuter.

Även Denscombe (2000) diskuterar fördelar med frågeformulär och konstaterar att man kan få en bred täckning samtidigt som metoden är relativt billig och interaktionen mellan forskare och respondent eliminerar. De nackdelar som finns med frågeformulär är att forskaren inte har någon större möjlighet att kontrollera sanningshalten i respondenternas svar, att svarsalternativen begränsas och att svaren blir ofullständiga eller dåligt ifyllda. Risk finns även för låg svarsfrekvens.

Ejlertsson (1996) konstaterar att vid en intervju har respondenten möjlighet att ställa frågor till intervjuaren. På så sätt ges intervjuaren en möjlighet att korrigera eventuella missuppfattningar. Denna svaghet hos enkäten kan enbart elimineras genom att utformandet av frågor och svarsalternativ är genomarbetade och tydliga. Det är också att rekommendera att göra en pilotstudie. Anledningen till att man gör en pilotstudie är att man vill kontrollera att respondenterna tolkar frågorna och svaren på samma sätt som frågekonstruktören. Dessutom ges frågekonstruktören möjlighet att få reda på om något svarsalternativ saknas och huruvida frågan verkligen mäter det man vill undersöka. Genom att testa frågorna i en pilotstudie uppnår man hög validitet.

Det vanligaste sättet att distribuera enkäter, enligt Ejlertsson (1996), är att skicka formuläret via posten och då bifoga ett frankerat och adresserat svarskuvert. Det är också viktigt att man till enkäten bifogar ett följebrev där det klart och tydligt framgår syftet med undersökningen, att undersökningen är konfidentiell liksom att namn och telefonnummer till personen som gör undersökningen bifogas. Följebrevet avslutas med ett tack på förhand. Vid enkätundersökningar bör svarsfrekvensen vara hög och för att uppnå detta ska enkäten skickas ut vid lämplig tidpunkt för att inte konkurrera med till exempel skollov, semestertider osv. Ett annat sätt att öka svarsfrekvensen är att skicka ut påminnelsebrev till de respondenter som inte svarat. Vanligtvis görs detta två gånger.

Enligt Kvale (1997) fallerar data, resultaten, vid enkäter på att man inte gett sig tid att lära känna personerna. Detta har vi i möjligaste mån försökt eliminera genom att vi har byggt upp en relation med försökspersonerna genom kommunikation i LUVIT, mail och videokonferenser. Således bedömer vi att det sociala klimatet i kursen är tillräckligt öppet för att få ärliga och fullständiga svar, så att vi ges möjlighet att få svar på vår frågeställning.

3.2 Utformning

Kursen som vi valt att undersöka är uppdelad i två block, där första blocket genomfördes under hösten och innehöll en litteraturfördjupning på 10 poäng. Litteraturen presenterades, behandlades och diskuterades i de olika diskussionsforum som var kopplade till kursytan. Eftersom det under kursens litteraturfördjupningsdel bedrivits mycket kommunikation och interaktion via kursytan, var det denna del av kursen som vi ansåg lämplig som underlag för vår undersökning. Andra blocket av kursen genomfördes under vårterminen och bestod av 10 poängs uppsatsskrivande och här var inte aktiviteten i kursytan lika hög.

Vid kursstart hösten 2003 var 30 personer antagna och 12 personer efteranmälda. Därtill tillkom 4 personer som var omregistrerade från tidigare år. Vid uppstartsträffen den 6 september deltog 31 personer och den 19 september var 30 personer registrerade. Vid vårterminens påbörjande var 18 personer registrerade vid kursen, men vid enkätutskicket var 20 personer aktiva i kursen. Dessa 20 personer utgör underlaget för vår undersökning. Noteras bör att vi 2 skribenter även ingår som respondenter i studien.

Detta kan möjligen ses som ett vetenskapligt dilemma då vi å ena sidan ska besvara enkäten och å andra sidan analysera svaren.

Då vi kom fram till att göra en enkät, ställde vi oss frågan hur vi skulle distribuera den. Vår tanke var att göra en elektronisk enkät, där respondenterna fick besvara frågorna via nätet. För att få reda på hur man rent praktiskt går tillväga, fick vi möjlighet att delta vid en workshop, som anordnades av Högskolan Kristianstad, där vi fick en introduktion i hur man konstruerar/designar elektroniska enkäter i e-Val.

e-Val är ett webbaserat enkät- och utvärderingsverktyg som ingår i LUVIT. Med hjälp av e-Val kan man enkelt skapa enkäter och formulär för olika typer av utvärdering. Dessutom ger programmet möjlighet till olika sammanställningar i form av diagram och/eller listor. Det som är viktigt att tänka på är att man själv måste lägga ner tid på att konstruera frågorna, sedan finns flera möjligheter att designa enkäten utifrån de frågeställningar och svarsalternativ man vill ha.

Detta kändes som ett smidigt sätt att genomföra enkäter på och det skulle ge oss möjlighet att på ett enkelt sätt nå samtliga kursdeltagare. Dessutom kändes det naturligt att välja just elektronisk enkät dels eftersom kursen är Internetbaserad, dels för att vi visste att samtliga kursdeltagare var vana vid att använda datorer och hade tillgång till datorer med Internetuppkoppling. Således skulle en elektronisk enkät inte innebära några praktiska eller tekniska problem för respondenterna. Utifrån detta bestämde vi oss för att använda e-Val.

Under kursens framskridande har kursdeltagarna tagit del av varandras val av inriktning på C-uppsatsen och använt sig av varandra som bollplank vad gäller val av metod. Därför visste övriga kursdeltagare att det skulle genomföras en undersökning av kursen i form av en elektronisk enkät. Via kursansvarig fick vi en uppdaterad förteckning över de kursdeltagare som var inskrivna vid kursen under vårterminen. Denna använde vi oss av när vi, för att aktualisera och påminna kursdeltagarna om vår undersökning, skickade ut en personlig förvarning, i form av ett mail, om att enkäten var på gång.

Eftersom kursdeltagarna var förberedda på att få enkäten och vi bestämt oss för att undersöka deras uppfattning vid en viss tidpunkt valde vi att ha en relativt kort tid till

förfogande att besvara enkäten. I samband med att respondenterna nåddes av vår elektroniska enkät fick de ett följebrev (se Bilaga 1) som bland annat innehöll instruktioner angående ifyllandet av enkäten samt en länk till enkätsidan. Efter några dagar skickade vi även ut ett tack- och påminnelsemail till samtliga kursdeltagare. Detta eftersom e-Val är ett anonymt system och vi inte hade någon möjlighet att se vilka som besvarat respektive inte besvarat enkäten.

I vår undersökning har vi som ambition att beakta reliabiliteten, tillförlitligheten, liksom validiteten, det vill säga att vi verkligen undersöker det som vi vill undersöka och inget annat. För att testa frågorna har vi gjort en pilotstudie. Denna visade bland annat att tidsåtgången för att besvara enkäten inte överskred 30 minuter, vilket enligt Ejlertsson (1996) bör vara en tumregel. Däremot framkom det att vi behövde göra vissa förändringar. Detta ledde till att vi finslipade våra empiriska instrument genom att omformulera vissa frågor för att göra dem tydligare, liksom strukturen på frågorna.

4. RESULTAT

I detta avsnitt redovisas resultaten av undersökningen och därefter görs en sammanställning av kursdeltagarnas bedömningar och åsikter (för fullständig sammanställning se Bilaga 2). I undersökningen fick varje deltagare uppge kön, åldersgrupp och social status. Vi har valt att inte ställa någon fråga om studievana, eftersom respondenterna, minst har 40 högskolepoäng sedan tidigare. Däremot har vi undersökt om respondenten läst distanskurs/Internetbaserad distanskurs vid tidigare studier.

Enkäten bestod av 39 frågor, varav 34 innehöll givna svarsalternativ. Respondenterna gavs möjlighet att kommentera 11 utav dessa. Resterande 5 frågor var öppna frågor, där respondenterna gavs obegränsat med utrymme att skriva egen text. Enkäten skickades ut till 20 personer och besvarades totalt av 14 personer. Då vi använt oss av sammanställningsverktyget som finns i e-Val, presenterar vi sammanställningen i sin helhet i Bilaga 2. Då vår undersökning består av 14 personer, har vi tagit bort procentsatserna eftersom vi har valt att inte presentera dessa i vår resultatdel. För att underlätta för läsaren har vi däremot numrerat frågorna.

I samband med sammanställningen och analysen av vår undersökning växte olika teman fram då vi tyckte oss kunna se att såväl våra frågor som respondenternas svar kunde kategoriseras utifrån olika aspekter. För att underlätta för läsaren har vi sålunda valt att redovisa resultaten utifrån de teman som växte fram:

- tid och flexibilitet
- kommunikation/interaktion
- struktur
- teknik
- motiv till valet av studieform

Vi kan se att de teman som växte fram inte har några exakta gränser, utan att flera kategorier tenderar att beröra i varandra.

I vår resultatdel kommer vi att inleda med minnesanteckningar från en av de videokonferenser som skett under kursens gång. En videokonferens innebär att kursdeltagarna tar sig till ett lärcentra eller högskola/universitet i närheten av sin bostadsort. I lärcentrat sitter kursdeltagarna samlade kring ett bord och är uppkopplade mot de andra lärcentrarna och kan på så sätt se varandra på en TV-skärm samtidigt som man diskuterar.

4.1 Minnesanteckningar från videokonferens i november 2003

Vid videokonferensen den 8 november 2003 hade vi studenter på kursen läst cirka en fjärdedel av kurstiden. Få av kursdeltagarna var då i fas med kursansvariges upplägg när det gällde deadlines för inlämningsuppgifterna och vid den muntliga utvärderingen (som sammanställdes av en av studenterna och lades in i kursytan) framkom bland annat att:

Internetbaserad distanskurs är ett sätt att följa en högskole /universitetskurs på ett något annorlunda sätt. En del av oss har erfarenhet av distansstudier sedan tidigare; andra inte. Detta kan då föranleda till olika förväntningar på kursen och dess upplägg och frågan är då hur vi har upplevt denna, vår första fjärdedel av kursen. Har studierna blivit som vi trott eller upplevs de som bättre eller sämre än förväntat?

Kursen upplevs som krävande av flertalet av oss. Att helt sätta sig in i hur dessa studier skulle bedrivas var svårt och det krävdes en inkörningsperiod. Skillnaden mellan B- och C-nivån är stor och från att ha läst B-nivå på traditionellt vis blev omställningen påtaglig. Man har saknat den sociala kontakten/dialogen både med kurskamrater och lärare och en del upplever studieformen som tråkig. Dialogen är också viktig under instuderingen av studielitteraturen och det har upplevts som frustrerande att inte få ventilera tankar och funderingar som dykt upp med jämna mellanrum.

Frågorna har varit stora. Utbytet, själva mötet, har ej upplevts vara översättningsbart till enbart nätkonversation. Att tekniken inte har hängt med kan ju vara en del av förklaringen, men även kontinuerligt återkommande fysiska kontakter efterlyses.

(...)

Kursen har dock gett möjlighet till en flexibilitet, då nätbaserade kurser är praktiska både med tanke på avstånd till studieorten och med möjligheten till valfria studietider. Dessutom har inlägg och respons från kursansvarig varit lättlästa och roliga.

(...)

4.2 Tid och flexibilitet

Tolv av fjorton uppger att de i snitt avsätter mindre än 20 timmar/vecka till studierna, vilket motsvarar mindre än den beräknade tiden för halvtidsstudier (se Bilaga 2, Fråga 27). I stort sett alla uppger att det är på fritiden som de arbetar med uppgifterna som är knutna till kursen, medan några uppger att arbetsgivaren uppmuntrat till studierna och därför har arbetstid varit möjlig att använda till en del av studierna (se Bilaga 2, Fråga 26). Flertalet av kursdeltagarna uppger att de har en tjänstgöringsgrad över 75 %. Vidare framkommer att flertalet har tillgång till Internet i hemmet och på arbetet och att flertalet arbetar med uppgifterna hemma och ser det som positivt med möjligheten till valfria studietider. Det framgår att hälften av kursdeltagarna uppger sig hålla den upplagda studietakten (se Bilaga 2, Fråga 29).

I vår undersökning kan vi se att nästan alla kan tänka sig att läsa en nätbaserad kurs igen på grund av att den möjliggör att man flexibelt kan använda sin tid och man upplever det som ett smidigt studiesätt (se Bilaga 2, Fråga 37). Kursdeltagarna lyfter här fram möjligheten att kunna yrkesarbeta och studera parallellt och att man inte behöver använda tid till att förflytta sig till någon högskola. Några kursdeltagare menar att nätbaserade kurser är lika krävande eller mer krävande än campusstudier vad gäller arbete och tidsåtgång (se Bilaga 2, Fråga 38) och att man behöver ha erfarenhet av högskolestudier sedan tidigare. Flera kursdeltagare påpekar även att det är mer ensamt på grund av avsaknaden av personliga möten och att det krävs mycket självdisciplin, struktur och motivation för att klara studierna. Det framkommer att det behövs en engagerad och positiv kursansvarig, vilket flera kursdeltagare menar har funnits vid kursen (se Bilaga 2, Fråga 39).

4.3 Kommunikation och interaktion

Flertalet kursdeltagare efterfrågar någon form av fysisk kommunikation då de uppger att själva mötet och kommunikationen inte är översättningsbart till enbart nätkonversation (se Bilaga 2, Fråga 32). Förslag ges på någon form av liten grupp, alternativt basgrupp, som kan utgå från geografiskt läge, bostadsort. Många upplever att möjligheten att reflektera tillsammans med någon är en grundförutsättning för givande diskussioner utifrån litteraturen. Det visar sig att åtta av fjorton även har använt sig av andra kommunikationssätt än kursytan i LUVIT och att flera, på eget initiativ, bildat egna

studiegrupper medan några har hittat möjligheter till diskussioner i hemmet eller på arbetsplatsen (se Bilaga 2, Fråga 35-36).

Något mer än hälften av kursdeltagarna har deltagit vid någon av videokonferenserna och uppger att det varit ett smidigt och positivt sätt som varit ett bra komplement till fysiska möten (se Bilaga 2, Fråga 33-34). Någon uppger att det närbelägna lärcentret ej varit uppkopplat och att man därför inte kunnat delta i videokonferensen.

När det gäller kommunikationen i LUVIT uppger flertalet att det är en snabb kommunikationsform och att de har läst diskussionsinläggen i kursytan (se Bilaga 2, Fråga 17). Däremot uppger få att de tagit del av andras arbeten och ännu färre uppger att de skriftligt bidragit med inlägg i diskussionsforumet (se Bilaga 2, Fråga 18-19). Endast ett fåtal anser att de i hög grad fått respons på sina inlägg i diskussionsforum av de andra kursdeltagarna (se Bilaga 2, Fråga 21) och någon uppger att det är svårt att lära känna de andra kursdeltagarna genom LUVIT vilket leder till brister i kommunikationen.

Flertalet anser att kommunikationen med lärarna varit tillfredsställande samtidigt som stora flertalet menar att det har varit lätt att få kontakt med lärarna via e-mail eller per telefon (se Bilaga 2, Fråga 30-31). Något mer än hälften av kursdeltagarna har haft kontakt med kontaktbibliotekarien som är knuten till kursen och fått hjälp med att finna texter och litteratur samt sökhjälp inför uppsatsskrivandet och telefonsupport till högskolans sökverktyg/databaser.

Kursdeltagarna finner nätbaserade kurser som ett utmärkt alternativ till campusstudier. Några kursdeltagare lämnar önskemål om att man i samband med uppstarten av C-uppsatsen har en fysisk träff med handledaren i grupp, för att tydliggöra krav och riktlinjer. Samtidigt finns önskemål om en introduktionskurs till nätbaserade kurser vid respektive institution. Några kursdeltagare framhåller, under övriga synpunkter, att det är svårt att få kvalitet i diskussionerna via kursytan, men påpekar att det kan bero på att man är ovan vid att ”prata” via nätet (se Bilaga 2, Fråga 39). Vidare framkommer uppfattningar om att endast ett fåtal verkligen deltagit i kommunikationen i kursytan och att de diskussioner som förts inte gett så mycket, samt att de enskilda inlämningsuppgifterna har lett till en känsla av ”skyddad verkstad”.

Mer än hälften anser att kommunikationen med kurskamraterna via LUVIT varit tillfredsställande, men vad som efterfrågas är mer personlig kontakt (fysiska träffar) (se Bilaga 2, Fråga 32). Stora flertalet har varit nöjda med studieformen (Internetbaserad distanskurs på halvfart) och bland dem som inte kan tänka sig att läsa en Internetbaserad kurs igen ser vi att anledningen beror på avsaknaden av fysiska träffar. Man saknar möjligheten att kunna diskutera face-to-face.

Det framkommer att den Internetbaserade distanskursen innefattar mycket enskilt arbete och några kursdeltagare menar att direkta diskussioner hade kunnat underlätta förståelsen och att man saknar den sociala kontakten (se Bilaga 2, Fråga 32, 34, 37).

Vad kursdeltagarna ger för råd till en person som funderar på att börja läsa en Internetbaserad distanskurs i pedagogik på C-nivå, är att bilda en "basgrupp" med andra kurskamrater, gärna indelade utifrån geografiskt läge. Det uppfattats av flera kursdeltagare som viktigt att ha någon att samarbeta med redan i inledningen av kursen, för att kunna diskutera och reflektera den inte helt enkla litteraturen. Flera kursdeltagare uppger att de tror att geografiska "basgrupper" hade möjliggjort gemensamma reflexioner och möjligen bidragit till att öka antalet studenter som fullföljer kursen (se Bilaga 2, Fråga 38-39). Som en kursdeltagare uttrycker det:

Att vara två som stöttar varandra är ett bra sätt att inte ge upp! (se Bilaga 2, Fråga 38)

4.4 Struktur

Det visar sig att något mer än hälften av kursdeltagarna har gjort upp en strukturerad tidsplan och lika många håller studietakten, halvfart (se Bilaga 2, Fråga 28-29).

I vår undersökning kan vi se att nästan alla kursdeltagare kan tänka sig att läsa en Internetbaserad kurs igen på grund av att man nu har lärt sig system och rutiner. Vad kursdeltagarna anser att en person som funderar på att börja läsa en Internetbaserad distanskurs i pedagogik på C-nivå ska tänka på, är att vara strukturerad och lägga upp en egen tidsplan (se Bilaga 2, Fråga 37-38). Detta möjliggör en kombination av yrkesarbete och studier där man själv kan planera sitt arbete utifrån arbetsbelastning och tider som passar en själv. Däremot påpekar flera kursdeltagare att det krävs självdisciplin. Det framkommer också önskemål om en kortare introduktionskurs där

institutionen redogör för hur man önskar att den nätbaserade kursen ska bedrivas. Denna vetskap ses som en underlättande faktor i planerandet och strukturerandet av det egna arbetet.

4.5 Teknik

När undersökningen gjordes uppgav flera att de hade bedömt sig ha tillräckligt goda datorkunskaper när de valde att studera nätbaserat (se Bilaga 2, Fråga 13). Alla utom en har tillgång till dator med Internetuppkoppling i hemmet och flertalet uppger också att det är i hemmet de sitter uppkopplade när de arbetar i LUVIT (se Bilaga 2, Fråga 24-25).

Kommunikationsformen i LUVIT var för några av kursdeltagarna frustrerande i inledningsskedet av kursen då den upplevdes kräva mycket goda datorkunskaper samt att det var en del tekniska problem runtomkring. Flertalet anser att det är enkelt eller mycket enkelt att arbeta i LUVIT, när man väl kommit igång, men många uppger att uppstarten var tung och några menar att tekniken brister (se Bilaga 2, Fråga 15). Detta på grund av att det är svårt att hitta de olika delarna, vilket medför att det tar tid att arbeta sig igenom systemet. När man väl kommit igång med kommunikationsformen uppfattas den som inte så svår rent tekniskt, men som en kursdeltagarna uttrycker det:

När man väl lärt sig hur systemet är uppbyggt är inte det så svårt, rent tekniskt. Däremot är det jobbigt att "skriva av sig" i stället för att "prata av sig". (se Bilaga 2, Fråga 15)

Tekniken uppfattas av någon kursdeltagare som ett härligt och positivt komplement som överbrygger geografiska avstånd och genom att vara aktiv i början kommer man in i hur kursskalet fungerar, socialt och tekniskt.

Någon kursdeltagare menar att endast ett fåtal upplevs verkligen ha deltagit skriftligt i LUVIT och anser sig inte ha fått något större utbyte av debatten där. Samtidigt uppger flertalet av kursdeltagarna att de i liten eller måttlig grad aktivt bidragit skriftligt i diskussionsforumet. Någon menar att anledningen till att man inte varit aktivare beror på att man legat efter och det därför inte har känts relevant att delta.

Vad gäller kontaktbibliotekarien knuten till kursen (se Bilaga 2, Fråga 22) uppger övervägande antalet att de på något sätt använt sig av denna tjänst för att bland annat få teknisk support.

Vad kursdeltagarna anser att en person som funderar på att börja läsa en Internetbaserad distanskurs i pedagogik på C-nivå ska tänka på, är att det krävs goda datorkunskaper. Under övriga synpunkter framkommer att kursdeltagarna anser att nätbaserade kurser är ett bra alternativ till campusstudier eftersom tekniken medför att man inte behöver transportera sig till en högskola och att man således kan sitta hemma ”i sin vrå” och arbeta med uppgifterna (se Bilaga 2, Fråga 38-39). En introduktionskurs behövs för att få erfarenhet av hur en nätbaserad kurs är upplagd. Detta för att få insikt i om vad som ska göras och hur. Man ska även se till att datorkommunikationen fungerar innan man börjar kursen, för att det annars kan ta för mycket tid för att finna möjligheter att vara uppkopplad. Vidare påpekas att tekniken kan fallera och att till exempel skickade e-mail inte kommer fram, samt att, om man kör fast, så kanske man inte kan få support direkt utan att man får vänta någon dag.

Att diskutera via tekniken blir en ny form av möten som man bör var medveten om. Annan teknik som är möjlig att använda är telefon som gör det möjligt att reflektera tillsammans med andra när litteraturen känns knepig.

4.6 Valet av studieform

Av dem som väljer att läsa en Internetbaserad distanskurs i pedagogik på C-nivå, är två tredjedelar av kursdeltagarna kvinnor i åldern 41-50 år (se Bilaga 2, Fråga 1-2). Av samtliga kursdeltagare som svarat på enkäten är flertalet gifta eller sambo med hemmavarande barn och har en tjänstgöringsgrad på tre fjärdedelars tjänst eller mer (se Bilaga 2, Fråga 3-4, 6). Ingen uppger att de har studiemedel och/eller studielån (se Bilaga 2, Fråga 7). Flertalet läser halvfart eller mindre, någon enstaka läser på heltid eller mer (se Bilaga 2, Fråga 5).

Flertalet av de kvinnliga kursdeltagarna uppger att de studerar för att på något sätt förändra sin arbetssituation, medan de manliga kursdeltagarna uttrycker en önskan om att fördjupa sina kunskaper (se Bilaga 2, Fråga 9).

Nästan alla har valt kursen på grund av att den är på distans och halvfart och ett litet antal för att den är nätbaserad (se Bilaga 2, Fråga 8). Samtidigt framkommer det att mer än hälften av kursdeltagarna inte läst nätbaserat tidigare, men att stora flertalet läst någon/några distanskurser. Kursdeltagarna uppger att dessa distanskurser i första hand inneburit enstaka träffar vid högskola/universitet (se Bilaga 2, Fråga 10-12). Vad gäller studieformen uppfattas den av många kursdeltagare som svår att sätta sig in i och att det krävdes en inkörningsperiod (se 4.1 Minnesanteckningar från videokonferensen i november 2003). Samtidigt upplever flera kursdeltagare att skillnaden mellan B- och C-nivå är stor och att omställningen till den Internetbaserade studieformen gjort uppstarten ännu mer komplicerad.

I vår undersökning kan vi se att nästan alla kan tänka sig att läsa en nätbaserad kurs igen. Detta på grund av att arbete och studier går att kombinera och flera kursdeltagare anser att det inte är lönsamt att enbart studera med nuvarande studiemedelssystem (se Bilaga 2, Fråga 37). Vidare lyfter kursdeltagarna fram att studieformen medför att den egna tiden är möjlig att disponera flexibelt och att man kan skriva ensam och sedan diskutera med kompisar eller arbetskamrater. Studieformen medför också att tid inte behöver användas till resor, men nackdelar med studieformen kan vara avsaknaden av diskussioner med flera samtidigt, samt att en del tid går åt till att sitta och vänta på korta inlägg i kursytan.

4.7 Sammanställning av kursdeltagarnas aktivitet i kursytan

För att få en inblick i kursdeltagarnas aktivitet i kursytan, vilken är tillgänglig för samtliga kursdeltagare under kursens gång, gjorde vi en sammanställning av antalet gånger som respektive kursdeltagare varit aktiv i kursytan fram till 2004-05-15. Sammanställningen gick till enligt följande. Vi gick in i kursytans två diskussionsforum och räknade manuellt antalet inlägg från respektive kursdeltagare. Vi undersökte på samma sätt aktiviteten i de utkastmappar där kursdeltagarna förväntas publicera sina inlämningsuppgifter. Nämnas bör att en del inlägg i kursytan har tagits bort vid ett tillfälle, då de många inläggen gjorde att det tog för lång tid att komma in i diskussionsforumet.

Det visar sig att i diskussionsforumet "allmänt rundsnack" har kursdeltagarna i genomsnitt aktivt, via inlägg, deltagit i genomsnitt 7 gånger under kursens gång med

variationer mellan 0 till 19 inlägg per person. I diskussionsforumet ”uppgifts- och kursanknutna diskussioner” ligger medeltalet på 9 gånger med variationer mellan 0 och 17 inlägg per person.

4.8 Metodkritik/studiens begränsningar

Av enkäterna som vi skickade ut elektroniskt har, trots tidig information och påminnelse, svarsfrekvensen varit måttlig, vilket Denscombe (2000) tar upp som en negativ effekt i enkätundersökningar. Därför kan vi utifrån det begränsade underlaget och antalet som besvarat enkäten inte helt dra generella slutsatser. Eftersom vi enbart undersökt en specifik kurs kan vi inte heller dra några generella slutsatser vad gäller Internetbaserade distanskurser i allmänhet.

Då underlaget till undersökningen bestod av kursdeltagare till en specifik kurs uppstod å ena sidan ett vetenskapligt dilemma eftersom vi själva valt att läsa kursen, men å andra sidan var vår avsikt att vid en tidpunkt tillfråga samtliga kursdeltagare. Således valde vi, efter noggrant övervägande, att även själva delta i undersökningen eftersom vi ingick i studentgruppen.

Då vi i samband med metodval övervägde att ha intervjuer har vi vid konstruktionen av enkäten haft i åtanke att ha öppna frågor och i flera fall ge respondenterna möjlighet till personliga kommentarer. Vi har även diskuterat möjligheten att ha fler öppna frågor, men valde att begränsa oss för att insamlad data skulle bli möjlig att överskåda och bearbeta. Då undersökningar, enligt Denscombe (2000), handlar om såväl fakta som åsikter, konstruerade vi en enkät där respondenten gavs möjlighet att skriva till egna kommentarer. Vi kan dock se att enkäten eventuellt hade kunnat utformas tydligare.

Vi kan också konstatera att vi hade kunnat uppnå en djupare förståelse för kursdeltagarnas uppfattningar genom att göra djupintervjuer med några respondenter. Å andra sidan kan vi konstatera att vårt metodval har gett oss möjlighet att förstå vad som kan orsaka problem och möjligheter i kommunikationen.

De faktorer som kan ha påverkat bortfallet torde kunna vara att kursdeltagarna var mitt uppe i slutfasen av sina uppsatser och att tiden för besvarande av enkäten var kort. Vid påminnelse om inkommande med enkätsvar, inkom två ytterligare enkätsvar. Vi har

upplevt att det har varit svårt att hitta lämplig tidpunkt att göra enkätundersökningen. Om vi hade senarelagt datumet för inlämnandet av enkäten hade vi kanske fått in fler. Det har också senare framkommit att en kursdeltagare ej fick enkätutskicket samt att en annan kursdeltagare valde att inte besvara enkäten då sista svarsdatum passerat.

Det hade även varit av intresse att ta reda på motivet till studieform hos de 10 studenter som inte fullföljde höstterminen, samt anledning till att de hoppade av. Däremot tror vi att dessa studenter hade haft svårigheter med att bedöma kommunikationen och interaktionen i kursen då flertalet hoppade av i inledningen av kursen.

5. DISKUSSION

I vår diskussion kommer vi att diskutera och sammanföra vår empiriska undersökning med gjord litteraturstudie. Vi kommer även att ge förslag på fortsatta studier.

Studiens huvudsyfte var att ta reda på varför studenter väljer att studera en Internet-baserad kurs och hur de bedömer kommunikationen och interaktionen vid en nätbaserad kurs, i pedagogik på C-nivå. Genom undersökningen har vi fått en inblick i ovanstående och därigenom svar på våra frågor. På så sätt uppfattar vi att vi genom vårt mätinstrument mätt det som vi hade för avsikt att mäta.

Som vi tidigare nämnt har vi valt att strukturera upp våra empiriska resultat utifrån olika teman och kommer således även i diskussionen att utgå ifrån dessa.

5.1 Tid och flexibilitet

Många av kursdeltagarna påtalar tiden som en viktig faktor, vilken är möjlig att flexibelt påverka vid en Internetbaserad distanskurs. Kursdeltagarna anser att distansstudierna skapat möjlighet att läsa när man vill, men samtidigt poängterar de vikten av struktur i form av ett personligt tidsschema. Holmberg (1999) rekommenderar att studenterna ges frihet att förlägga distansstudierna till tidpunkter och platser som passar individen, medan Ekstrand (2004) för diskussionen ett steg längre och lyfter fram att trots distansundervisningens stora möjligheter till flexibilitet, så är behovet av planering och organisering en viktig byggsten för att klara studierna.

För många är detta ett nytt arbetssätt som medför lika mycket arbetsinsats och ibland även mer än vid campusstudier. Detta eftersom kursdeltagarna förutom uppgifterna bör vara aktiva och komma med inlägg i olika diskussionsforum, vilket överensstämmer med Nätuniversitetets artikel *Är distans lika bra?* (2004b), där man pekar på att distansstudier trots sin flexibilitet och obundenhet är lika krävande som vanliga studier vid högskola och universitet.

Undersökningen visar att nästan samtliga kursdeltagare kombinerar yrkesarbete och distansstudier och enligt Broady (1983) är det viktigt att högskolor och universitet

erbjuder distanskurser och Internetbaserade distanskurser som alternativa studieformer eftersom det ger möjligheter till detta.

5.2 Kommunikation och interaktion

Flera kursdeltagare uppger att diskussioner via kursytan leder till en annan och ny typ av möten som ställer andra krav på förhållningssätt och bearbetningssätt av litteraturen än campusstudier. Flera kursdeltagare beskriver att det är svårt att föra givande, djupa diskussioner på C-nivå i pedagogik, via kursytan, men att det kan handla om ovana vid att kommunicera och uttrycka sina tankar via detta forum. Utifrån Broadys (1983) pedagogiska kvast tolkar vi denna kommunikationsform, som någonting som flertalet inte har med sig i sin ryggsäck och det ser vi som en möjlig förklaring till varför flera av kursdeltagarna upplever det som besvärligt att kommunicera och interagera på detta sätt. Internetbaserade distanskurser innebär också möjligheten för studenter och lärare att ta kontakt på de tider som passar individen och kursytan gör det möjligt för fler att komma till tals än vid vanliga campusstudier. Med detta finns även en risk att studenterna kommer i otakt, vad gäller studietakten, vilket i vår undersökning visade sig bidra till svårigheter att diskutera läst litteratur via kursytan. Flertalet kursdeltagare förvärvsarbetade och ingen uppgav sig ha studiemedel/studielån. Detta får till följd att individen inte är ekonomiskt beroende av att klara kursen inom avsatt tid, vilket kan vara en bidragande orsak till att inte hålla takten.

Övervägande delen av kursdeltagarna har deltagit vid någon av de videokonferenser som erbjudits och upplevt denna möjlighet till kommunikation och interaktion som positiv. Det framkommer i vår undersökning att flera av kursdeltagarna bildat egna små grupper där man träffats face-to-face för att diskutera och reflektera över läst litteratur. Denna sociala interaktion är, enligt Vygotsky (1978), av stor vikt då vi lär oss i samspel med vår omgivning och det är just avsaknaden av denna kommunikation och interaktion, som enligt Holmberg (1998), är den stora stötestenen vad gäller distansstudier/Internetbaserade distansstudier.

Kontaktbibliotekarien som är knuten till kursen har, enligt kursdeltagarna, tillfört ytterligare en dimension i kommunikationen genom sin kunskap om och stöd med litteratur och sökvägar till uppsatsskrivandet och många kursdeltagare har sett denna möjlighet som positiv. Enligt Ekstrand (2004), förändras bibliotekariens roll för

studenterna i takt med att de nätbaserade kurserna byggs ut. Detta för att kunna möta de ofta självständiga och initiativrika studenterna vad gäller informationsökning och planering eftersom de efterfrågar hög tillgänglighet och snabb service.

Utifrån kursdeltagarnas egna uppfattningar om hur aktivt de deltagit i de diskussioner som förts i kursytan och de arbeten som lagts ut på nätet sammanställde vi antalet inlägg i de olika forum som finns i kursytan. Uppmaningen från kursansvarig har från uppstart varit att ofta, helst en gång varannan vecka, skriva i kursytan och som framgår av vår sammanställning har så inte varit fallet. Det visar sig dock att kursdeltagarna uttrycker att det är lättare att ta del av andras diskussioner, än att läsa andras arbeten. Samtidigt visar vår undersökning att flertalet kursdeltagare anser att de inte bidragit med inlägg i diskussionsforumen. Dessutom tycker få kursdeltagare att de fått respons på sina inlägg från övriga kursdeltagare. Utifrån detta tycker vi oss kunna se att kursdeltagarna ser det som en svårighet att kommunicera via kursytan och att diskussionerna avtar efterhand. Samma fenomen belyser Distansutbildningskommittén (Åström, 1998) när de framhåller att kommunikationen mellan enskilda kursdeltagare och lärare ofta fungerar bra, medan problematik uppstår vid gruppkommunikationen. Distansutbildningskommittén framhåller även att många kursdeltagare läser andras inlägg, men sällan bidrar själva.

Vi tycker oss se ett samband mellan antalet kursdeltagare som uppger att de inte håller studietakten och den bristfälliga kommunikation och interaktion som skett via kursytan, trots att kursansvarig på olika sätt uppmanat, uppmuntrat och lagt ut trådar till diskussioner. Hälften av dem som har besvarat enkäten uppger att de inte håller studietakten och detta medför enligt Ekstrand (Ekstrand 2004) att det uppstår svårigheter i kommunikationen. Å ena sidan blir diskussionerna i kursytan haltande eftersom alla inte deltar, å andra sidan känner eftersläntrande kursdeltagare att de har svårt att bidra i diskussionerna då de inte är i fas med sina litteraturstudier. Enligt Vygotsky (1978), kan individer genom kommunikation och interaktion hjälpa varandra att klara av uppgifter som de skulle ha haft svårt för att klara av på egen hand. Genom att ta del av andras tankar utvecklas individen och det är denna kommunikation som många kursdeltagare i vår undersökning efterfrågar.

Utifrån kursdeltagarnas svar och kommentarer tycker vi oss kunna se att kursansvarig lärare varit en handledare som enligt Eeg, Olofsson och Koch (1993) ”hållit sig på

vägen”. Kursansvarig har litat på studenterna, visat ödmjukhet, varit empatisk och vågat se, höra och agera.

5.3 Struktur

Kursdeltagarna påpekar själva att det gäller att vara mycket motiverad och disciplinerad för att kunna fullfölja kursen. I vår studie framkommer att hälften av kursdeltagarna som svarat på vår enkät har lagt upp en personlig tidsplan, vilket Nätuniversitetet (2004b) framhåller som en viktig parameter för att kunna hålla studietakten.

Distansundervisning kräver en tydligt planerad organisation. Detta för att möta studenter som är flexibla, men samtidigt efterfrågar vägledning och snabb kommunikation.

5.4 Teknik

Enligt kursdeltagarna är det viktigt att ha goda datorkunskaper när man läser nätbaserat, att man ser till att tekniken fungerar praktiskt och att varje kursdeltagare ger sig tid att sätta sig in i hur kursytan fungerar. Med andra ord, ser vi också i vår undersökning, att det krävs mer arbete och tid i själva inledningsskedet av kursen än vid campusstudier. Det finns enligt Ekstrand (2004) en alltför hög tröskel vid startskedet av Internetbaserade kurser och därför är det viktigt att det ges handledning i själva tekniken och hur den fungerar och ska användas.

Kursdeltagarna lyfter fram att tekniken ska vara ett hjälpmedel och teknikstödet ska utformas utifrån kursinnehåll och målgrupp. Med andra ord ska fokus sättas på utbildningen. Samma tankegångar kan man utläsa i såväl Kvalitetsmål för nätbaserad utbildning vid Högskolan Kristianstad (Bilaga 3) som i Cooksons artikel (2000).

Med hjälp av dagens teknik har det geografiska avståndet mellan kursdeltagarna överbyggt med hjälp av videokonferenser och kursdeltagarna har upplevt denna möjlighet till kommunikation som positiv, då tekniken medför att man kan träffas och diskutera utan att vara på samma plats. Nätuniversitetet (2004a) framhåller videokonferenser som ett bra komplement till den teknik som används vid Internetbaserade distanskurser, då den möjliggör direkt kommunikation trots stora avstånd kursdeltagarna emellan.

5.5 Valet av studieform

Vid jämförelser med Högskoleverkets årsrapport (Forneng, 2003) kan vi i vår undersökning se att två tredjedelar av kursdeltagarna är kvinnor, vilket överensstämmer med landet i snitt. Däremot ser vi att kursdeltagarnas genomsnittsålder är något högre än riksgenomsnittet för distansstudenter. Utifrån vår undersökning har vi funderat kring vad det är som gör att äldre studenter väljer att läsa en Internetbaserad distanskurs i pedagogik på C-nivå och kommit fram till att följande anledningar kan vara bidragande orsaker. Det kan vara så att man redan förbrukat rätten till studiemedel, att man redan har ett förvärvsarbete och/eller familj och vill kombinera detta med högskolestudier. Detta kan vara en bidragande orsak till att stora flertalet av kursdeltagarna valt att läsa kursen för att den är på halvfart. Just möjligheten att kunna sitta hemma och vara med sina barn istället för att transportera sig till ett klassrum på en högskola ser Shulhof (1999) som en bidragande orsak till att man väljer distansstudier. Detta i kombination med nätbaserade studier bör tilltala fler att välja detta studiesätt och vi kan i vår undersökning se att det endast är ett fåtal som inte har barn.

Vad gäller anledningen till att man väljer att studera en C-kurs i pedagogik anger de kvinnliga kursdeltagarna att de på något sätt vill förändra sin arbetssituation och detta nämner även Cochrane (2000) som en bidragande faktor till att börja alternativt fortsätta studera. Trots att Nätuniversitetet får högre ekonomisk ersättning till Internetbaserade kurser (Forneng, 2003) och har intentionerna att öka antalet studenter som läser nätbaserat, kan vi i vår undersökning se att endast ett fåtal av kursdeltagarna valt kursen på grund av att den är nätbaserad. Istället visar det sig att stora flertalet valt kursen för att den är på distans. Detta kan kopplas till Högskoleverkets pressmeddelande (Forneng, 2003), där det framkommer att antalet studenter ökar och att distansstudenterna är de som står för den största delen av ökningen. Dessutom ses det inom samhället idag som en självklarhet att man fortbildar sig, ett livslångt lärande.

5.6 Fortsatta studier

Ett av syftena med undersökningen har varit att försöka få en inblick i de studerandes bedömningar vad gäller kommunikationen och interaktionen i kursen. Det som framledes kan vara relevant att undersöka är flera Internetbaserade distanskurser vid olika lärosäten. Detta för att om möjligt se om det finns några skillnader mellan olika

kurser, institutioner, högskolor och universitet. Det hade också varit intressant att då titta på utbildningarnas utformning. Ur marknadsföringssynpunkt hade det även varit intressant att undersöka ett större antal studenter vid Internetbaserade distanskurser för att om möjligt se vilka studentkategorier som väljer den studieformen och därigenom kunna rikta marknadsföringen. Ytterligare en aspekt som skulle vara intressant att undersöka är vilka förväntningar kursdeltagarna hade på interaktionen när de sökte den Internetbaserade distanskursen, samt varför en del kursdeltagare hoppat av kursen och varför de valt att läsa kursen inledningsvis. Finns det någon skillnad i anledning till varför man har valt att läsa kursen mellan de som hoppat av och de som är kvar?

Intressant hade också varit att undersöka yngre studenter som läser en Internetbaserad distanskurs. Detta för att de har ett helt annat förhållningssätt till datorer och olika kommunikationsformer via datorer/Internet, såsom chat, webbkameror, med mera.

6. SLUTSATS

Vad som framkommit i vår studie är att en Internetbaserad distanskurs kräver en starkare motivation liksom självdisciplin hos den studerande. Studieformen bör i första hand ses som en lämplig studieform för vuxna som studerat tidigare då det krävs en god förförståelse vad gäller studievana, självdisciplin och struktur. Vidare bör en Internetbaserad distanskurs på halvfart passa personer som redan yrkesarbetar och har bildat familj, eftersom det är en flexibel studieform, både vad gäller tid och rum. Det är även en studieform som passar personer som av någon anledning går hemma eller som behöver komplettera sin utbildning vid sidan om arbetet.

Vid en jämförelse ser vi att det redan i minnesanteckningarna från videokonferensen i november framkommer att kursdeltagarna har saknat den sociala kontakten och dialogen med sina kurskamrater. Samtidigt lyfter kursdeltagarna fram att dialogen är en viktig faktor under instuderingen av studielitteraturen och samma åsikter vidhålls i vår undersökning ett halvår senare. Detta ser vi som ett tecken på att kursdeltagarna efterfrågar någon form av fysiska träffar. Då kursdeltagarna är geografiskt spridda ser vi basgrupper som en möjlig lösning. Basgrupperna skulle i så fall utgå ifrån studenternas geografiska hemvist och introduceras vid uppstart av en Internetbaserad distanskurs.

I vår studie framkommer att kursdeltagarna valt kursen för att den är på distans och för att den är på halvfart och endast ett fåtal på grund av att den är Internetbaserad. Trots detta kan vi se att kursdeltagarna varit nöjda med den Internetbaserade distansundervisningen som bedrivits och att detta är en studieform som bör passa det pedagogiska klimat som råder, då den ger möjlighet att skapa flexibilitet och därmed möta samhällets tankar kring det livslånga lärandet. Den Internetbaserade undervisningen tillför ytterligare ett perspektiv då det gäller att kommunicera och interagera och med stor sannolikhet kommer denna undervisningsform att öka i dagens lärsamhälle.

I vår studie visar det sig att kursdeltagarna bedömer att det varit lättare att ta del av andras diskussioner i kursytan, än att läsa andra kursdeltagares arbeten. Flertalet av kursdeltagarna bedömer att de inte fått respons på sina inlägg av övriga kursdeltagare, samtidigt som flertalet anger att de inte bidragit med inlägg i de diskussionsforum som

funnits i kursytan. Med andra ord kan kommunikationen i kursytan skapa svårigheter i interaktionen vilket kan leda till frustration. Då flera påpekat avsaknaden av personliga möten kan man dra slutsatsen att kommunikationsformen kanske inte passar alla.

Samtidigt har vi funderat kring huruvida den studentkategori som valt kursen är förtrogna med att kommunicera via datorn. I ett initialskede bör kanske den Internet-baserade kommunikationsformen kompletteras med andra kommunikationsformer utifrån studenternas önskemål. På sikt kommer säkert datorkommunikationen att ta överhand och flera studenter kommer att använda sig av denna studieform.

Det visar sig att den typiska distansstudenten i vår undersökning är en gift eller sammanboende 30-50 årig kvinna med hemmavarande barn, som arbetar mer än halvtid och vars arbete finansierar studierna. Anledningen till studierna visar sig vara att förändra sin arbetssituation och därmed nå en högre position i arbetslivet.

REFERENSER

Alver, Bente Gullveig & Örjar Öyen (1998), *Etik och praktik i forskarens vardag*. Lund: Studentlitteratur.

Berg, Gunnar, Thomas Englund & Sverker Lindblad (red.) (1995), *Kunskap Organisation Demokrati*. Lund: Studentlitteratur.

Broady, Donald (1983) *Dispositioner och positioner. Ett ledmotiv i Pierre Bourdieus sociologi (Arbetsrapport 1983:2)*, Universitets- och högskoleämbetet forskning och utveckling för högskolan. Stockholm UHÄ FoU-enheten.

Bååth, John A (2001), *Handbok för distansutbildare*. Borås: Bilda Förlag.

Carlgrén, Ingrid & Ference Marton (2001), *Lärare av imorgon*. Kristianstad: Lärarförbundets Förlag.

Cochrane, Clive. (2000), "The reflection of a distance learner 1977 – 1997", *Open learning* Vol. 15, February 1, s.17-33.

Cookson, Peter S. (2000), "Implications of Internet technologies for higher education" *Open learning*, Vol. 15, February 1, s.71-80.

Denscombe, Martyn (2000), *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur

Eeg Olofsson, A.-M. & Koch, M (1993). *Vad innebär det att vara lärare?* I Kjellgren, K., Ahlner, J., Dahlgren, L.-O. & Haglund, L. (red.) *Problembaserad inläring – erfarenheter från Hälsouniversitetet*. Lund: Studentlitteratur.

Ejlertsson Göran (1996), *Enkäten i praktiken – en handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Ekstrand, Britten (red.), Kristin Johansson, Lisbeth Ohlsson & Gunhild Seebass (2004), *Med samarbete och dialog som arbetsform och mål i ett projekt för utvecklad informationssökning och informationskompetens i en nätbaserad kurs.*

<http://www.myndigheten.netuniversity.se/sys/Navigation/Content.asp?C=689>
(2004-04-20)

Ericson, Mats (2004), "Nätuniversitetet – mjukvaran knepigare än hårdvaran"

<http://www.hsv.se/sv/CollectionServlet/37/134/135/628.html> (2004-03-13)

Forneng, Stig (red.) (2003), *Universitet & högskolor – Högskoleverkets årsrapport 2003.*

<http://www.hsv.se> (2004-03-13)

Forneng, Stig och Sigbrit Franke (2004), "Svenskarna blir allt mer välutbildade"

<http://www.hsv.se/sv/CollectionServlet/42/78/212/1874.html> (2004-03-13)

Giddens, Anthony (2000), *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur.

Hansson, Henrik (red.) (2002), Rapport 1:2002, *Kvalitet och flexibel utbildning – En antologi*. Distansutbildningsmyndigheten Härnösand: Distum.

Hartman, Jan (1998), *Vetenskapligt tänkande – Från kunskapsteori till metodteori*. Lund: Studentlitteratur.

Holmberg, Carl (1998), *På distans. Utbildning, undervisning och lärande*. SOU 1998:83. Stockholm: Fritzes.

Holmberg, Carl (1999), *Olika vägar till samma kunskap? – Pedagogisk analys och diskussion av fyra distanskursmodeller i Företagsekonomi*. Linköping: Linköpings Universitet, Institutionen för pedagogik och psykologi.

Karlsson, Ove (1996), *Att utvärdera – mot vad? Om kriterieproblemet vid intressentutvärdering*. Stockholm: HLS Förlag.

Kvale, Steinar (1997), *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Kälvemark, Torsten (1998) ”*Internationellt nyhetsbrev nr 2*”

<http://www.hsv.se/sv/CollectionServlet/42/49/110/193/1604.html> (2004-03-13)

Larsson, Staffan (1986). *Kvalitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur

Larsson, Staffan (1993), ”Om kvalitet i kvalitativa studier”, *Nordisk pedagogik* 4/1993, s. 194-211.

Lunds Universitet – Statsvetenskapliga institutionen (1995), *Konsten att skriva & tala*.
Lund: Statsvetenskapliga Föreningen

Maltén, Arne (2002), *Hjärnan och pedagogiken – ett samspel*. Lund: Studentlitteratur.

May, Tim (2001), *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

McDonald, Janet, Peter Twining (2002), ”Assessing activity-based learning for a networked course”, *British Journal of Educational Technology*, Vol 33, No 5, s. 603-618.

Nätuniversitetet, 2004a, Distans – på olika sätt.

<http://www.netuniversity.se/page/61/distans-paolikasatt.htm>

(2004-03-14)

Nätuniversitetet, 2004b, Är distans lika bra?

<http://www.netuniversity.se/page/792/ardistanslikabra?.htm>

(2004-02-01)

Raam-Inghult, Eva red. (1991), *Svenska skrivregler utgivna av Svenska språknämnden*.
Almqvist & Wiksell Förlag AB.

Schulhof, Marc, L (1999), ”Clicking your way to an MBA”, *Kiplinger's Personal Finance Magazine*, Vol. 53 Issue 3, Mar99, s. 68-70.

Sorensen Korsgaard, Elsebeth (2002), *Utformning av kollaborativ kunskapsuppbyggnad i nätbaserade communities of practice*, s. 117-129. Hansson, Henrik (red), Rapport 1:2002, *Kvalitet och flexibel utbildning – En antologi*. Distansutbildningsmyndigheten Härnösand: Distum.

Säljö, Roger (2000), *Lärande i praktiken – ett sociokulturellt perspektiv*. Smedjebacken: Fälth & Hässler.

Säljö, Roger (2003), "Ingenting överträffar samtalet", *Pedagogiska magasinet* nr 1 februari, s. 16-22.

Vygotsky, Lev (1978), *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press

Walling Lucas, Linda, (1996) "Going the distance: Equal Education, Off Campus or On, *Library Journal december*, s. 59-62.

Wåglund, Monica, (1995), *Skolledare och det pedagogiska ledarskapet - kan forskningen om tjänstekvalitet bidra till utvecklingen av utvärderingar av utbildningar?* s. 231-246. Berg, Gunnar, Thomas Englund & Sverker Lindblad (red.), *Kunskap Organisation Demokrati*. Lund: Studentlitteratur.

Åberg, Gösta (2001), *Handbok i svenska*. Wahlström & Widstrand.

Åström, Eva (1998), SOU 1998:57, *Utvärdering av distansutbildningsprojekt med IT-stöd*. Distansutbildningskommittén (DUKOM) Stockholm: Fritzes.

Bilaga 1

Hej!

Som du förmodligen redan känner till har vi tagit på oss att utvärdera kursen PDC102 (Pedagogik 41-60p Internetbaserad distanskurs på halvfart). För att göra denna utvärdering har vi formulerat en enkät som vi ber dig att fylla i och returnera till oss snarast (senast 30/4 2004).

Syftet med vår undersökning är att öka kunskapen om Internetbaserad distanskurs och bidra till utveckling inom området. För att uppnå detta vill vi undersöka hur de studerande vid kursen upplevt den nätbaserade arbetsform som bedrivs.

Uppgifter som lämnas i denna enkät kommer att behandlas konfidentiellt, vilket innebär att dina enskilda uppgifter inte kommer att kunna spåras. De kommer att bearbetas av endast oss och vi kommer att svara för att rapporten inte kommer att innehålla några uppgifter som kan hänföras till någon bestämd person eller åsikt.

Eftersom det är arbetsformen som vi undersöker är det dina upplevelser från kursstart fram till dagens datum som intresserar oss. Du behöver alltså inte befinna dig i slutfasen av kursen för att kunna besvara frågorna.

För att få en bra bild av samtliga kursdeltagares upplevelser är det viktigt för oss att få ta del av just dina upplevelser.

Vi tackar på förhand för din medverkan i vår undersökning och om du har några frågor eller funderingar får du mer än gärna ta kontakt med oss.

Charlotte Bjäreborn
charlotte_bjareborn@hotmail.com

Jessica Andersson
jessica.andersson@utb.kristianstad.se

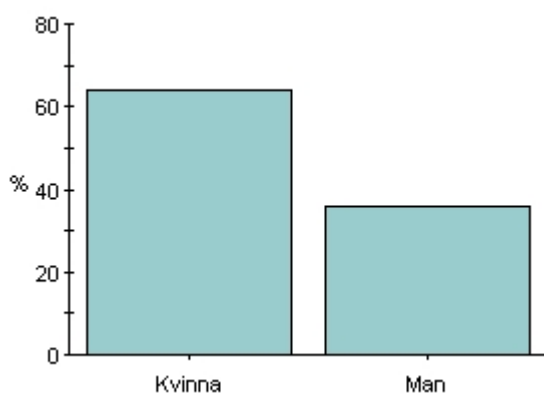
Bilaga 2

Enkätundersökning PDC102 03-04

Totalt antal svar 14

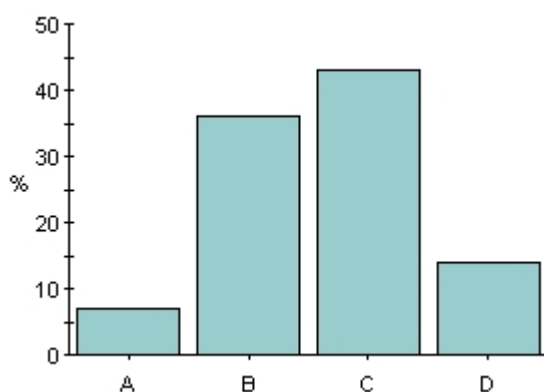
Vänligen fyll i enkäten och där det är möjligt, skriv utförliga kommentarer.

1. Kön

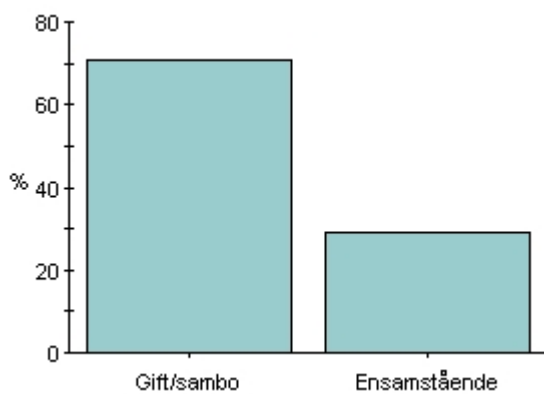
Kvinna 9
Man 5
Summa 14

2. Ålder

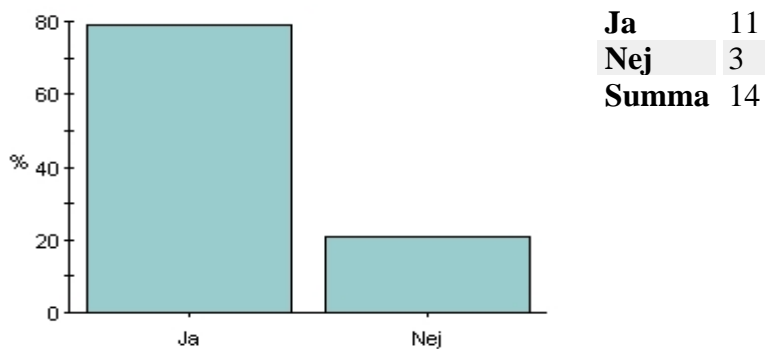
A) -30år 1
B) 31-40år 5
C) 41-50år 6
D) 51år- 2
Summa 14

3. Social status

Gift/sambo 10
Ensamstående 4
Summa 14

4. Har du barn?

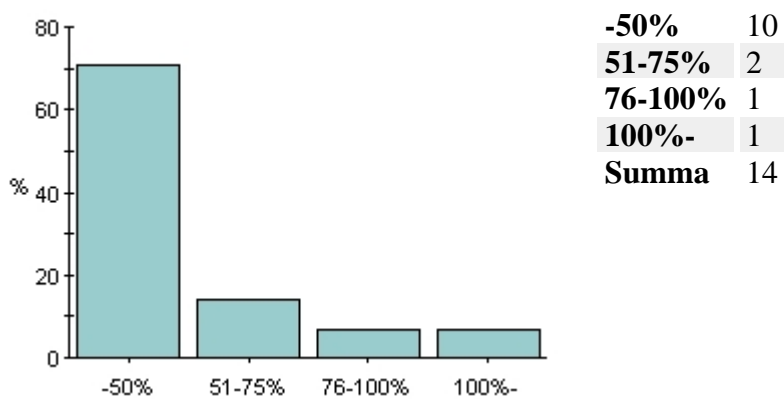

Vänligen ange barnets/barnens ålder/åldrar. (med siffror)

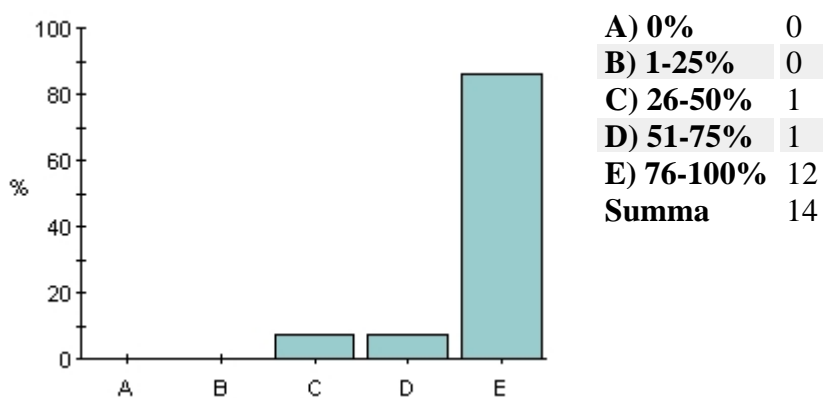
Ja (10 kommentarer)

- 19
- 14, 25
- 15 år. två vuxna ej hemmaboende 25, 28
- 16,19,21
- 20 23 26 30
- 11, 16, 18
- 9 och 12
- 27,21,16
- 13 och 2mån
- 11 och 9 år

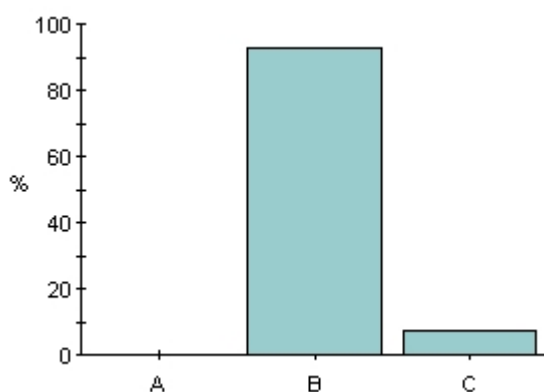
5. Hur mycket studerar du totalt under pågående kurs?

6. Hur mycket arbetar du totalt under pågående kurs?

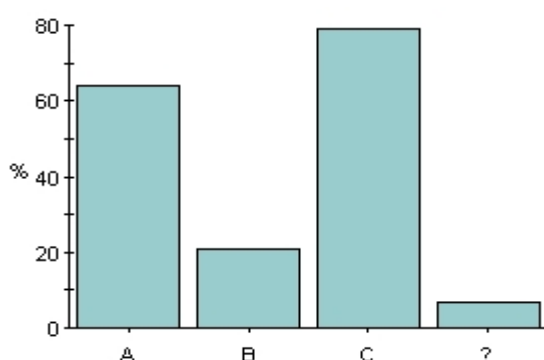

7. Hur finansierar du dina studier?

A) Studiemedel/studielån	0
B) Yrkesarbetar	13
C) Annat	1
Summa	14

8. Av vilken anledning valde du att studera pedagogik på C-nivå med studieformen halvfart/nätbaserad distansundervisning? För att kursen var:(flera svarsalternativ är möjliga)

A) På halvfart	9
B) Nätbaserad	3
C) På distans	11
D) ?	1
Summa	24

Inget alternativ (en kommentar)

— det var ett misstag. var inte uppmärksam på att den var internetbaserad.

9. Vilket är ditt syfte med att läsa pedagogik på C-nivå?

13 har svarat på frågan

— Vill skriva c-uppsats.

— Fördjupa mitt intresse för pedagogiska frågor och se lärande i flera perspektiv.

— Att bygga upp en plattform för att så småningom ha behörighet att undervisa på högre stadier.

— Vill utvecklas i mitt arbete och är intresserad av ämnet.

— Nyfiken på att lära mig mer pedagogik inom arbetslivet. Anser att jag har stort behov av det i mitt jobb.

— Att på sikt själv undervisa i pedagogik på Högskola/Universitet

— utveckla mig själv för att kunna förändra min arbetsituation

— Lärarbehörighet vad gäller pedagogik (60 p), för att sedan fortsätta med ämne/specialpedagogik, för att bli behörig lärare.

— Slutmålet är att läsa in en kandidatexamen.

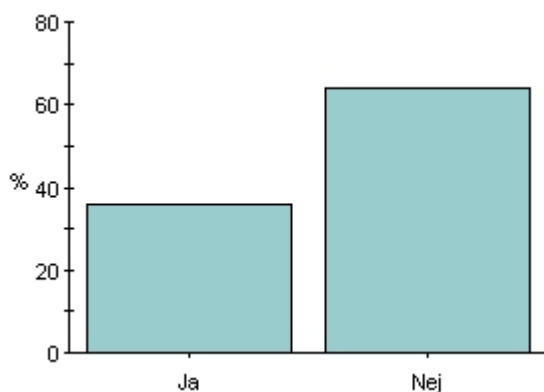
— För att det är stimulerande med pedagogik. Gillar ped. diskussioner och tankar. För att komma vidare med ett forskningsprojekt.

— har en vision. vill se om den stämmer. egen förkovran. eventuell vidare studier.

— Intressant! För mitt jobbs skull! För att kunna läsa vidare på högre nivå senar!

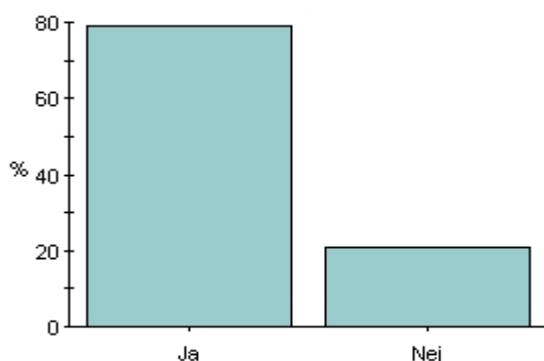
— Att få djupare ped.kunskaper

10. Har du studerat nätbaserat tidigare?

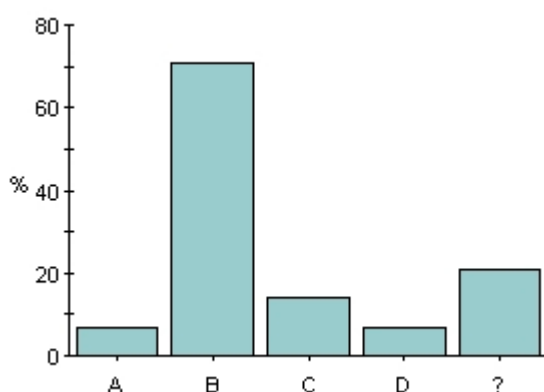
Ja 5
Nej 9
Summa 14

11. Har du studerat på distans tidigare?

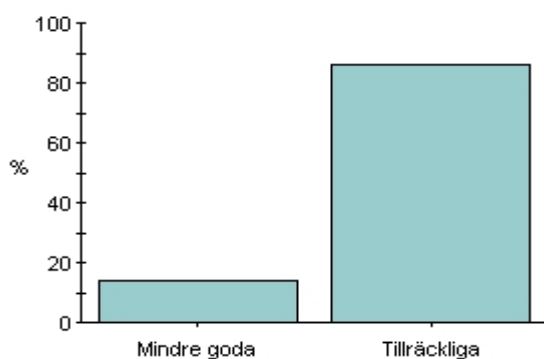
Ja 11
Nej 3
Summa 14

12. Om ja på föregående fråga - hur såg upplägget på kursen ut? (flera svarsalternativ är möjliga)

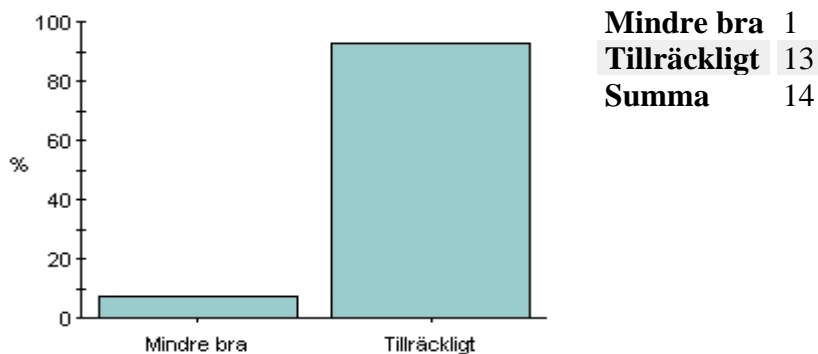
A) Endast nätbaserad 1
B) Enstaka träffar vid universite... 10
C) Enstaka träffar vid universite... 2
D) Träffar vid lärcentra/studiece... 1
E) ? 3
Summa 17

13. När du valde att studera en Internetbaserad distanskurs på C-nivå - hur bedömde du då dina datorkunskaper?

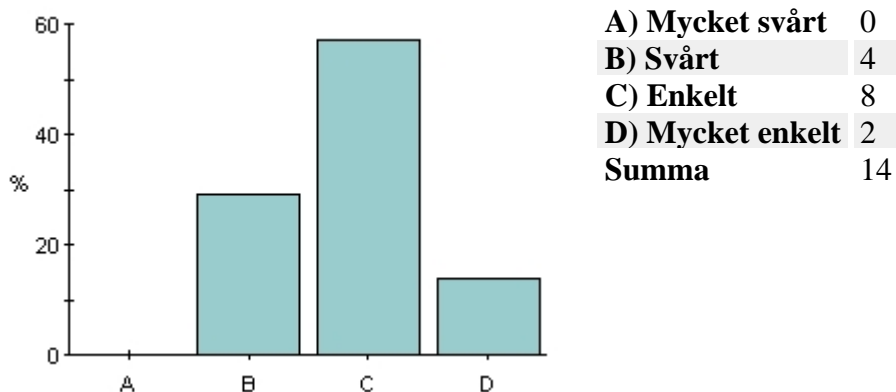

Mindre goda 2
Tillräckliga 12
Summa 14

14. Hur bedömer du idag att dina datorkunskaper räckte till?

15. Hur upplever du att arbeta i kommunikationssystemet LUVIT?

Egna kommentarer

12 har kommenterat frågan

Svårt (4 kommentarer)

- Fungerar dåligt med modem.
- En del tekniska problem
- Uppstarten var tung, nära att ge upp kursen pga tekniken.
- När man väl lärt sig hur systemet är uppbyggt är inte det så svårt, rent tekniskt. Däremot är det jobbigt att "skriva av sig" i stället för att "prata av sig".

Enkelt (7 kommentarer)

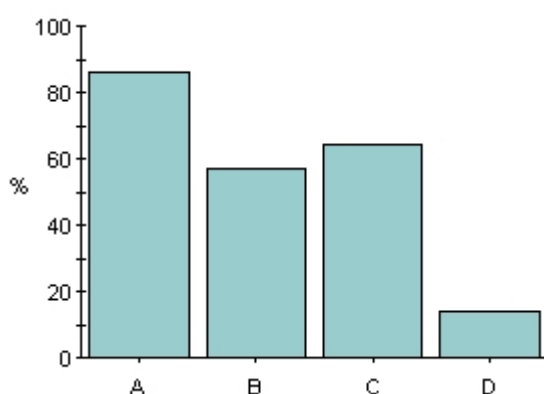
- Lite frustrerande i början bara, men om man tog tid på sig att surfa runt gick det bra.
- Svårt att hitta de olika delarna. Tar mycket tid att arbeta i systemet just därför.
- MYCKET krångel och dåliga förklaringar hur man kommer in på databaserna bla ERIC (VPN-klienten). Det är ju verkligen inte svårt om någon bara förklarar rätt!
- Vissa delar vara dock till en början svårare, men som helhet enkelt.
- Div. strul beroende på min dator har gjort arb. lite svårare
- Hade stora problem i uppstarten, men med hjälp-manualen gick det att komma igång, men det var kämpigt!
- Det kan upplevas som enkelt att arbeta och förstå LUVIT (tidsmässigt kan det dock upplevas lite svårare)

Mycket enkelt (en kommentar)

- inga problem egenligen. men naturligtvis kan systemet förbättras på olika sätt. Mer gruppforum där man kunde diskutera och dela dokument mm på ett enkelt sätt vore nog bra (det är nog möjligt i systemet redan ...om man vill göra det i kursen)

16. Hur har du bearbetat och byggt upp förståelse för den litteratur du läst i

kursen? (flera svarsalternativ är möjliga)

A) Reflekterat på egen hand	12
B) Reflekterat med annan kursdelt...	8
C) Diskuterat i forumet (på LUVIT...	9
D) Annat	2
Summa	31

6 har kommenterat frågan

Reflekterat på egen hand (5 kommentarer)

— Arbetat mycket med en kurskamrat. Tycker att direkta diskussioner med någon underlättar.

— Jag har diskuterat med personer med samma intresse men här hemma där jag bor

— Jag har saknat introduktioner inför varje delkurs. Det skrivna språket kan det bli för mycket av.. Efterfrågar lite olika typer av föreläsningar...

— Jag har alldeles för lite diskuterat på Luvit. Det beror mycket på att jag hela tiden har legat efter så det har inte känts relevant när jag väl kommit till samma ställe som övriga... Jag har diskuterat med andra på min arbetsplats om en del litteratur. En har tidigare läst pedogaogik, och några andra har just nu läst ledarskap. Det gör att vi har haft bra diskussioner och utbytt tankar och idéer.

— Hittade tidigt en kurskamrat på samma ort, som jag började samarbeta med. Mycket av innehållet i kursen är svårt att reflektera över helt på egen hand, så vi har haft stor nytta/glädje av våra diskussioner.

Reflekterat med annan kursdeltagare (4 kommentarer)

— (Reflekterat på egen hand) Hittade tidigt en kurskamrat på samma ort, som jag började samarbeta med. Mycket av innehållet i kursen är svårt att reflektera över helt på egen hand, så vi har haft stor nytta/glädje av våra diskussioner.

— (Reflekterat på egen hand) Arbetat mycket med en kurskamrat. Tycker att direkta diskussioner med någon underlättar.

— (Reflekterat på egen hand) Jag har saknat introduktioner inför varje delkurs. Det skrivna språket kan det bli för mycket av.. Efterfrågar lite olika typer av föreläsningar...

— Absolut mest och bäst reflektioner o diskussioner med annan kursdeltagare. Forumet endast lite kul att höra andras åsikter och även svara på dem. Ger en viss känsla av samhörighet, men "live" ger bäst gensvar.

Diskuterat i forumet (på LUVIT) (5 kommentarer)

— (Reflekterat på egen hand) Hittade tidigt en kurskamrat på samma ort, som jag började samarbeta med. Mycket av innehållet i kursen är svårt att reflektera över helt på egen hand, så vi har haft stor nytta/glädje av våra diskussioner.

— (Reflekterat på egen hand) Jag har alldeles för lite diskuterat på Luvit. Det beror mycket på att jag hela tiden har legat efter så det har inte känts relevant när jag väl kommit till samma ställe som övriga... Jag har diskuterat med andra på min arbetsplats om en del litteratur. En har tidigare läst pedogaogik, och några andra har just nu läst ledarskap. Det gör att vi har haft bra diskussioner och utbytt tankar och idéer.

— (Reflekterat på egen hand) Jag har saknat introduktioner inför varje delkurs. Det skrivna språket kan det bli för mycket av.. Efterfrågar lite olika typer av föreläsningar...

— (Reflekterat med annan kursdeltagare) Absolut mest och bäst reflektioner o diskussioner med annan kursdeltagare. Forumet endast lite kul att höra andras åsikter och även svara på dem. Ger en viss känsla av samhörighet, men "live" ger bäst gensvar.

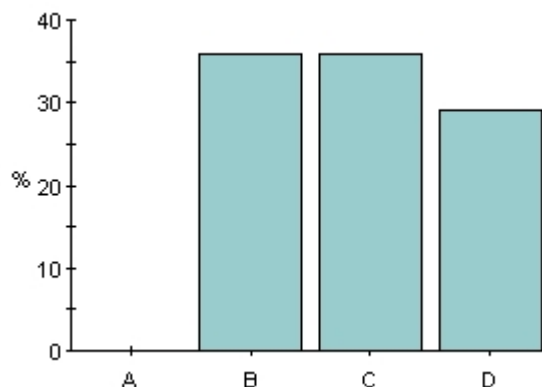
— (Reflekterat på egen hand) Jag har diskuterat med personer med samma intresse men här hemma där jag bor

Annat (2 kommentarer)

— (Reflekterat på egen hand) Jag har diskuterat med personer med samma intresse men här hemma där jag bor

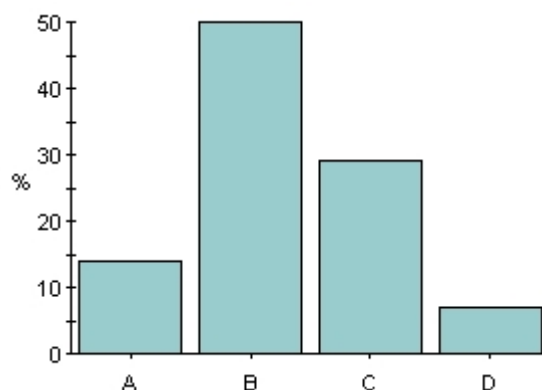
— (Reflekterat på egen hand) Jag har alldeles för lite diskuterat på Luvit. Det beror mycket på att jag hela tiden har legat efter så det har inte känts relevant när jag väl kommit till samma ställe som övriga... Jag har diskuterat med andra på min arbetsplats om en del litteratur. En har tidigare läst pedagogik, och några andra har just nu läst ledarskap. Det gör att vi har haft bra diskussioner och utbytt tankar och idéer.

17. I hur hög grad upplever du att du LÄST och därmed tagit del av vad som skrivits i de diskussionsforum som är knutna till LUVIT?

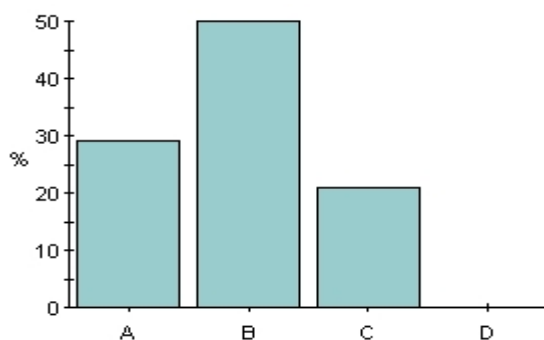
A) Liten grad	0
B) Måttlig grad	5
C) Hög grad	5
D) Mycket hög grad	4
Summa	14

18. I hur hög grad upplever du att du LÄST och därmed tagit del av andras arbeten som lagts ut i LUVIT?

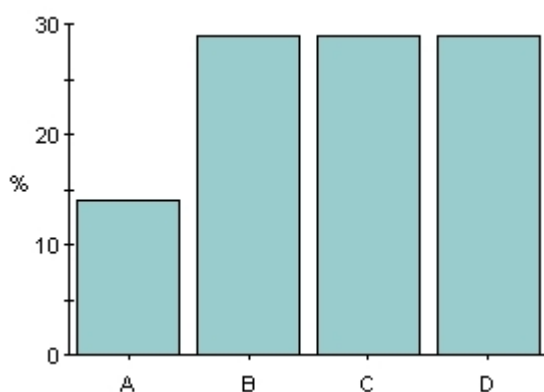
A) Liten grad	2
B) Måttlig grad	7
C) Hög grad	4
D) Mycket hög grad	1
Summa	14

19. I hur hög grad upplever du att du aktivt bidragit SKRIFTLIGT i de diskussionsforum som är knutna till LUVIT?

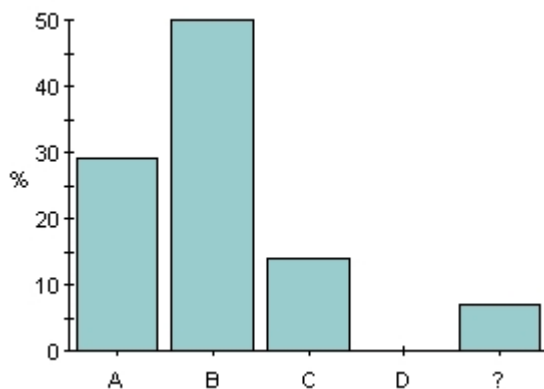
A) Liten grad	4
B) Måttlig grad	7
C) Hög grad	3
D) Mycket hög grad	0
Summa	14

20. I hur hög grad tror du att du aktivt deltagit MUNTTLIGT i diskussioner om du läst kursen som en distanskurs med fysiska träffar?

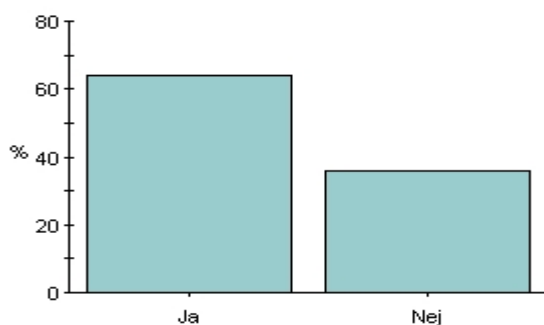
A) Liten grad	2
B) Måttlig grad	4
C) Hög grad	4
D) Mycket hög grad	4
Summa	14

21. I hur hög grad tycker du att du fått respons av de andra studenterna på de inlägg du lagt i de diskussionsforum som är knutna till LUVIT?

A) Liten grad	4
B) Måttlig grad	7
C) Hög grad	2
D) Mycket hög grad	0
E) ?	1
Summa	14

22. Har du använt dig av kontaktbibliotekarien som är knuten till kursen?

Ja	9
Nej	5
Summa	14

23. Om ja på föregående fråga - på vilket sätt?

9 har svarat på frågan

— Per telefon med tekniska och praktiska råd

— Ringt en gång för att få hjälp med att komma igång. Kommentar på frågan om muntlig diskussion om det varit fysiska träffar: Jag hade aldrig haft möjligheten att studera då. Internetbaserad är en förutsättning för mig. Jag har för långt till högskolan och "har" (eget val) inga möjligheter att ta ledigt!

— Fått tips med litteratur, sökord, sökvägar. Snabb på att svara o god kvalitet.

— Vid förfrågning av litteratur, fjärrlån

— Telefon: Rådgivning, för att komma in på VPN-klienten, för att beställa rapporter o böcker Mail: Beställning av rapporter o böcker

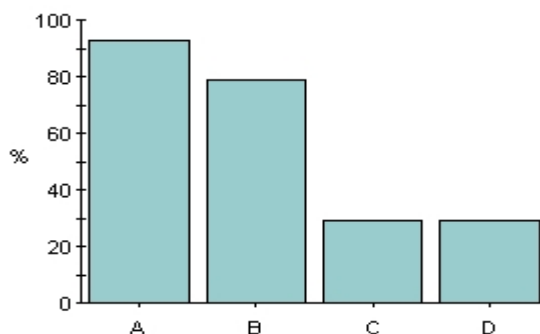
— Med hjälp att finna texter i databaser. Med hjälp att finna lämplig litteratur.

— som sökhjälp inför uppsatsskrivningen.

— Fått hjälp vid sökning av litteratur och vid låning av litteratur

— Jag har fått hjälp med att hitta relevant litteratur, både böcker och artiklar, till uppsatsen och jag har dessutom fått hjälp med att söka i olika databaser.

24. Var har du tillgång till dator med Internetuppkoppling? (flera svarsalternativ är möjliga)

A) I hemmet	13
B) På arbetet	11
C) På högskola	4
D) I lärcentra	4
Summa	32

2 har kommenterat frågan

I hemmet (en kommentar)

— Hos min bror

På arbetet (2 kommentarer)

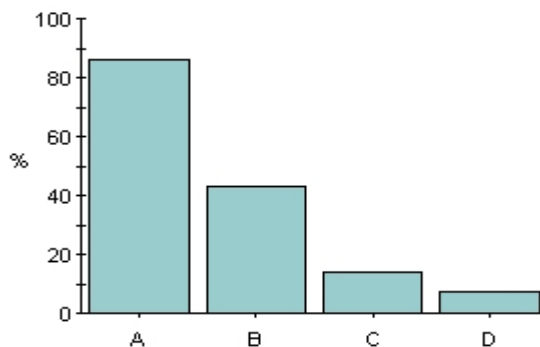
— (I hemmet) Hos min bror

— på en grundskola

På högskola (en kommentar)

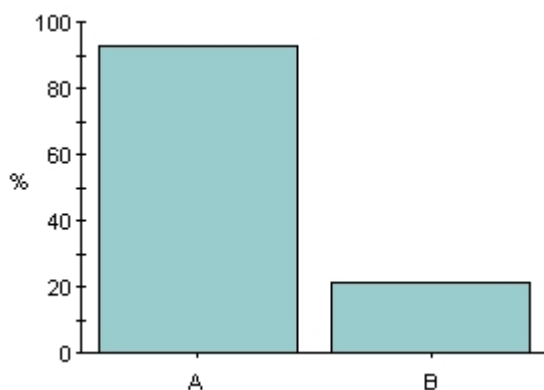
— (På arbetet) på en grundskola

25. Var brukar du sitta uppkopplad när du arbetar i LUVIT? (flera svarsalternativ är möjliga)

A) I hemmet	12
B) På arbetet	6
C) På högskola	2
D) I lärcentra	1
Summa	21

26. När arbetar du med uppgifterna i kursen? (flera svarsalternativ är möjliga)

A) På fritiden	13
B) På arbetstid (tid till studier...)	3
Summa	16

En har kommenterat frågan

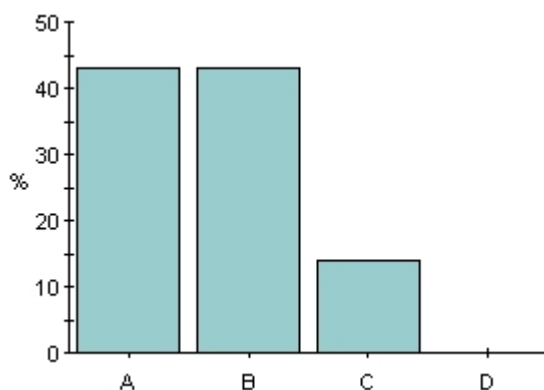
På fritiden (en kommentar)

— Mest på fritiden. Viss del skulle jag kunna ta på arbetstid, men jag har inte kunnat prioritera det.

På arbetstid (tid till studierna är sanktionerade av arbetsgivaren) (en kommentar)

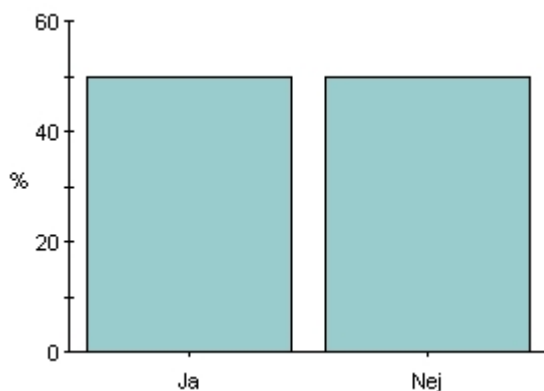
— (På fritiden) Mest på fritiden. Viss del skulle jag kunna ta på arbetstid, men jag har inte kunnat prioritera det.

27. Hur många timmar uppskattar du att du i snitt lägger ner på dina pedagogikstudier varje vecka?

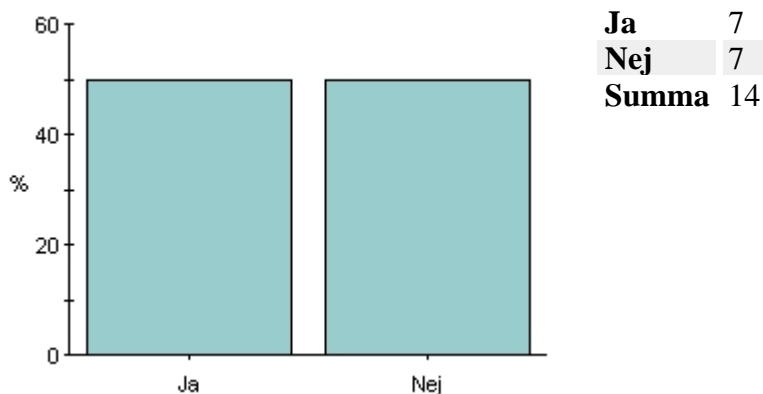
A) -10timmar	6
B) 11-20timmar	6
C) 21-30 timmar	2
D) 30timmar-	0
Summa	14

28. Har du lagt upp en strukturerad tidsplan för dina studier?

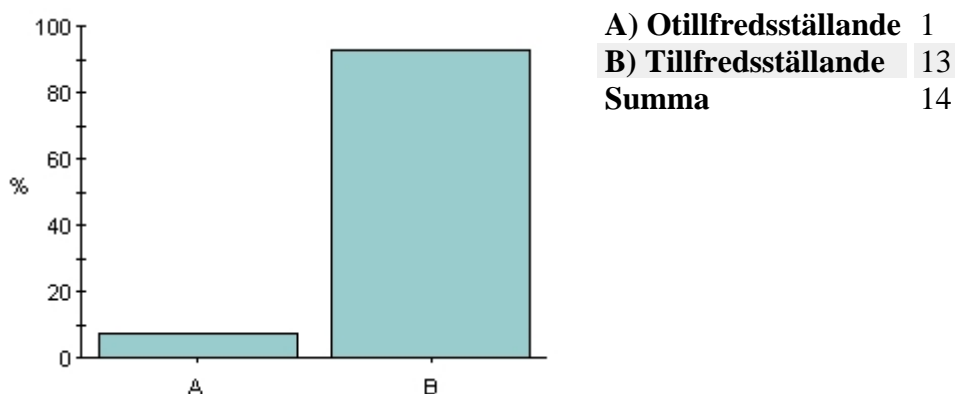

Ja	7
Nej	7
Summa	14

29. Håller du studietakten (halvfart)?

30. Hur har du upplevt tillgängligheten/möjligheten att komma i kontakt med lärarna under kursen?

Varför?

9 har kommenterat frågan

Otillfredsställande (en kommentar)

— Ojämn tillgänglighet hos lärare o handledare. Kursansvarig alltid tillgänglig

Tillfredsställande (8 kommentarer)

— Tycker att Kursledaren och handledare alltid varit både tillgängliga och enkla att komma i kontakt med

— Varit lätt att komma i kontakt och fått snabb respons.

— jag får mailsvar väldigt snabbt när jag mailar. När jag ringt har jag fått svar direkt

— Kursledaren har varit mycket lättnådd. Andra lärare har varit snabba. Pga sjukdom svårt att få kontakt med handledare.

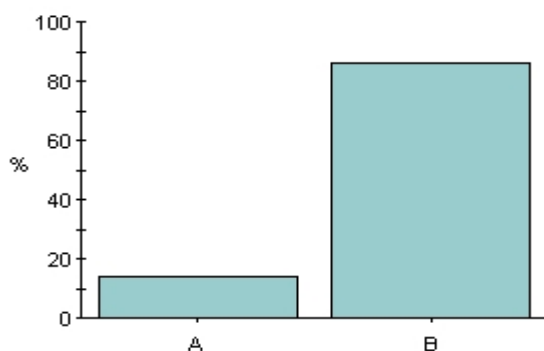
— För det mesta går det att få tag i läraren ganska snabbt.

— Har i stort sett alltid fått tag på dem vid behov. dock har sjukdom ibland varit ett hinder (men lösts av annan lärare), samt att mail inte fungerar (inte kommit fram till dem, men jag har inte fått någon felrapport, vilket är underligt. Vart hamnar dessa mail?

— Blir alltid väl bemött och får respons ganska omgående Mycket tillfredsställande!

— Det har varit lätt att skicka iväg ett mail eller ringa till lärarna när jag kört fast. Har också varit på högskolan och fått handledning i studierna.

31. Hur har du upplevt kommunikationen med lärarna under kursen?

A) Otilfredsställande	2
B) Tillfredsställande	12
Summa	14

Varför?

9 har kommenterat frågan

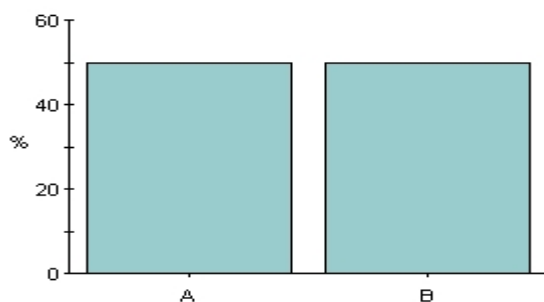
Otilfredsställande (2 kommentarer)

- Eftersom det ibland känns som en envägskommunikation.
- Min kommunikation med min handledare blev avbruten han blev sjuk. det dröjde ett tag innan jag blev klar över att han var sjuk och att det kom någon annan handledare istället. Kommunikationen med Britten har varit OK

Tillfredsställande (7 kommentarer)

- som ovan
- Mycket god. Lättillgängliga och väldigt trevliga och måna om studenterna
- Snabb kommunikation
- Svar från läraren har kommit snabbt!
- Bra kontakt, lätta att prata med. Efterlyser dock lite mer hjälp vid uppsatsarbetet för att inte hamna snett och göra arbete i onödan, när tiden är knapp.
- Kommunikationen har varit bra, men när man kör fast så vill man ju ha svar direkt och då är det lite svårt att vänja sig vid att man får vänta (någon dag) på svar.
- Responsen har upplevts som klara och informativa

32. Hur har du upplevt kommunikationen med kurskamraterna i LUVIT?

A) Otilfredsställande	7
B) Tillfredsställande	7
Summa	14

Varför?

11 har kommenterat frågan

Otilfredsställande (6 kommentarer)

- saknar de fysiska träffarna som för mig är en grundförutsättning för givande diskussioner
- Under höstterminen var kommunikationen aktivare i kursytan, det var dock inte alla som före en kommunikation. Under vårterminens andra del har nästan kommunikationen upphört
- Det är svårt att få en bra kontakt via LUVIT. Svårt att lära känna kurskamraterna!
- Vill ha fler fysiska möten. Är ovan vid att "prata" via nätet.
- Beror helt på mig själv

— Tycker personligen att det svårt att diskutera via nätet vill ha den "kroppsliga närvaron".

Tillfredsställelse (5 kommentarer)

— Kursytan har fungerat bra, men även här vill man ju få svar/diskutera omgående, men alla är ju inte inne samtidigt.

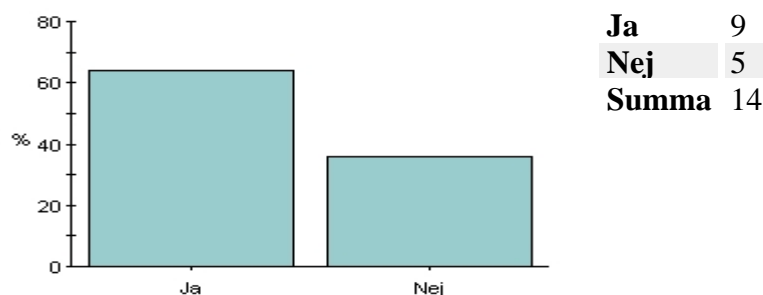
— Då man gör inlägg mm får man ofta kommentarer tillbaka.

— Har inte haft så stort behov, och i och med att jag ligger efter...

— Bra med fler deltagare från samma ort. Resten blir det inte så mkt kontakt med, men trevligt ändå.

— De gånger det varit en kommunikation har det alltid varit öppna. Dock tror jag att tiden begränsar kommunikationen

33. Har du deltagit vid någon av de videokonferenser som erbjudits under kursens gång?

34. Om ja på föregående fråga - hur upplevde du detta kommunikationsätt?

9 har svarat på frågan

— Mycket positivt att få diskutera tillsammans med andra kursdeltagare och härligt att se hur man kan överbygga geografiska avstånd med dagens teknik.

— Jag har försökt med lärceter, men deras videoupplösningsmöjligheter var inte riktigt igång.

— Trevligt!

— bra

— Helt ok!

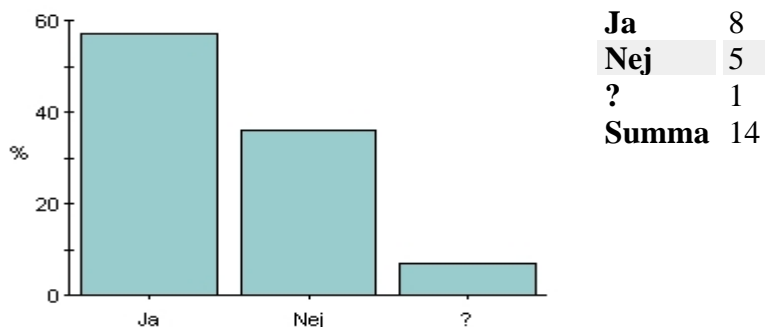
— Helt ok. Smidigt sätt att vara med på och slippa resa så långt. Man kan ju faktiskt avbryta och komma med inlägg när som helst, om man undrar/vill tillägga något.

— Trevligt, praktiskt

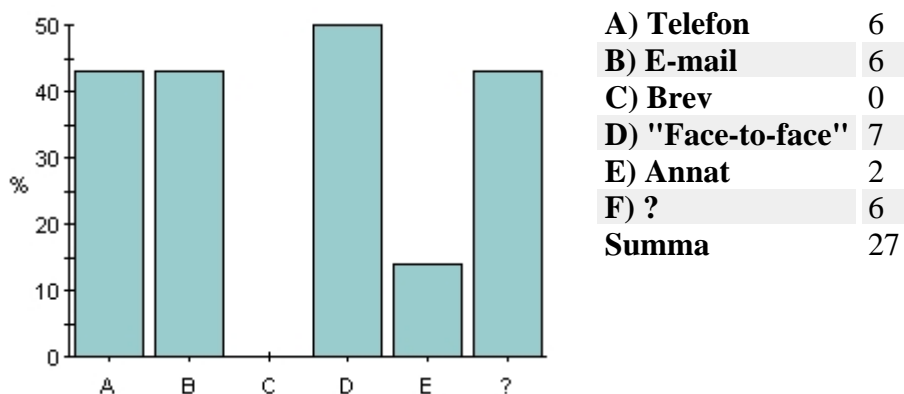
— Positiv, vi får mycket gjort. Fler träffar efterfrågades vilket vi också la in.

— Fungerade bra och var intressant.

35. Har du under kursens gång haft någon annan form av kommunikation med andra studenter på kursen?

36. Om ja på föregående fråga - på vilket sätt? (flera svarsalternativ är möjliga)

4 har kommenterat frågan

Telefon (3 kommentarer)

- Samma kursort.
- Vi bildade en liten grupp.
- Arbetat mycket med en kurskamrat på olika sätt.

E-mail (3 kommentarer)

- (Telefon) Arbetat mycket med en kurskamrat på olika sätt.
- (Telefon) Vi bildade en liten grupp.
- (Telefon) Samma kursort.

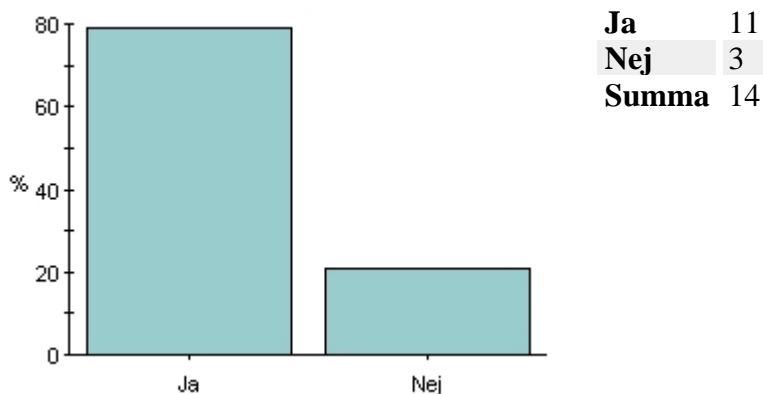
"Face-to-face" (3 kommentarer)

- (Telefon) Samma kursort.
- (Telefon) Vi bildade en liten grupp.
- (Telefon) Arbetat mycket med en kurskamrat på olika sätt.

Annat (2 kommentarer)

- Pratade i Luvit med en kurskamrat, en gång.
- (Telefon) Vi bildade en liten grupp.

37. Om du studerar vidare, kan du då tänka dig att läsa en nätbaserad kurs igen?

Varför?

14 har kommenterat frågan

Ja (11 kommentarer)

- Om det är enda alternativet som fungerar tillsammans med mitt arbete.
- Tidsmässigt framför allt där du själv kan avgöra och planera ditt arbete
- För att det är en mycket flexibel arbetsform som passar bra när man samtidigt yrkesarbetar.
- Det är ett bra alternativ då man kan disponera tiden mer flexibelt. Jag läser och skriver gärna ensam och diskuterar med personer på mitt arbete eller kompisar med pedagogikintresse.
- Jag vill inte avsätta restid.
- Vill gärna vara med och vidareutveckla detta arbetssätt.
- Smidigt sätt. Kan fortsätta arbeta och behöver inte pendla.
- Även om det finns flera nackdelar med nätbaserad kurs finns det även flera fördelar. Fördelarna är att man kan studera på sådana tider som passar en själv och att man kan arbeta samtidigt som man studerar. Därför anser jag att nätbaserade studier ändå är helt ok! Väljer man att studera på detta sätt får man också räkna med lite nackdelar!
- Jag tror att nu när man har erfarenhet av hur en nätbaserad kurs är upplagd, blir det lättare att följa och att strukturera sitt eget arbetet i en ny nätbaserad kurs.
- Jag kan läsa när jag vill. Är inte beroende av att kunna förflytta mig till någon högskola.
- Fungerar bra om man samtidigt arbetar och idag går det inte att studera med nuvarande studiemedelssystem

Nej (3 kommentarer)

- Det är trevligare med fysiska möten. Jag vill kunna diskutera med många samtidigt och ta del av många andras tankar. Inte sitta och vänta på att någon ev. ska skriva något kortfattat på en datorskärm.
- tycker inte att man på denna nivå ska läsa på detta sätt.
- Mycket tveksam till nätbaserad kurs däremot gärna distans.

38. Vad skulle du ge för tips och råd till en person som funderar på att läsa en Internetbaserad distanskurs i pedagogik på C-nivå?

14 har svarat på frågan

— Var beredd på att det är mer ensamt, mer krävande och tar mer tid än en vanlig kurs.

— Det är nog bra om man har läst någon/några kurser vid högskolan tidigare, så att man vet vad det innebär. Annars är det nog svårt att få grepp om vad som ska göras och hur. Ett tips är att försöka bilda basgrupp med någon/några studenter som bor i närheten, så att man har någon att diskutera med - det är svårt att reflektera helt själv i "sin lilla kammare". Viktigt att tänka på är också att det krävs lika mycket arbetsinsats, men mycket mer självdisciplin än vid vanliga "campus-studier".

— Det gäller att vara mycket motiverad och disciplinerad.

— var aktiv i början så du kommer in i hur kursskalet fungerar (tekniskt och socialt). var försiktig med att ta det för lungt - det är lätt att prioritera bort nätstudierna eftersom de är lite osynliga för en själv.

— Inte försöka arbeta heltid samtidigt och tro att du ska kunna följa arbetstakten.

Jag försökte hela hösten att följa tidplanen och när det inte gick (förstås) så hade jag det i bakhuvudet hela tiden. Det tog energi från både studierna (även då jag inte gjorde något, pga att jag borde...) och arbetet för att det gav stress.

— Se till att din datakommunikation fungerar innan du börjar.

— Man får lägga ner mer tid på sina studier när det gäller en nätbaserad kurs än på en normal kurs. Detta beroende på att de möjligheter till förståelseinsikter och reflektioner som uppstår vid ett fysiskt möte saknas. Diskussioner via dator blir en annan typ av möte. Dessa kräver både högre självdisciplin och även en annan bearbetning av själva litteraturen. Man bör vara medveten om denna skillnad.

— Hitta någon i kursen som du får närmare kontakt med.. det behövs. Litteraturen är lite knepig, kräver diskussion och kan vara jobbigt att "genomlida" i ensamheten! Att vara två som stöttar varandra är ett bra sätt att inte ge upp!

— Försök hitta en kompis som vill läsa samma kurs, för det underlättar enormt att ha någon att diskutera med. Vara beredd på mycket enskilt arbete och mycket eget ansvar att passa deadlines osv, men ett bra, fritt sätt att läsa vidare på.

— Tänk dig för. Du måste ha väldigt goda datorkunskaper för att inte bli frustrerad. Se till att du har andra fora där du kan diskutera face to face med människor.

— Var strukturerad, lägg upp ett tidsschema. Hitta gärna någon att samarbeta med från början. Var beredd på att starten blir tuff.

— sök inte.

— Var strukturerad! (Det är inte jag :-)

— Försök att lägga upp någon form av tidsplan på egen hand

39. Övriga synpunkter

8 har svarat på frågan

— Jag tror att det hade varit bra om kursdeltagarna hade delats in i geografiska "bas-grupper" så att man kunde reflektera tillsammans antingen per telefon/mail/träffar och att någon/några uppgifter i kursen var gruppuppgifter. På så sätt hade nog fler "orkat" hålla sig kvar och fullfölja kursen. Jag tror också att uppgifterna skulle kunna vara tydligare och mer knutna till "livet utanför". Att bara skriva papers utifrån litteraturen blir lätt lite av en "skyddad verkstad".

— nej...

— Min internetleverantör gick i konkurs en månad efter vår kursstart. det gick åt ganska mycket tid för att finna möjligheter att vara uppkopplad.

— Jag tycker att nätbaserade kurser är ett utmärkt alternativ till högskolestudier.

Men eftersom många saknar erfarenhet från denna typ av studier, skulle det finnas

en kortare introduktionskurs på varje institution som berättar hur man vill att en nätbaserad kurs bör fungera just där. En prova-på kurs, helt enkelt.

— En trevlig enkät Ett varmt tack till en hängiven kursansvarig.

— Det känns som om det är ett fåtal som verkligen har deltagit i skrivierna i Luvit. Det är inte mycket man har fått ut av den debatten som har varit där.

Framförallt har det varit väldigt tomt nu under vårterminen.

— Handledarna skulle kunna samla "sin" grupp på någon ort i närheten av kursdeltagarna, och gått igenom lite mer grundligt om C-uppsatsens krav. Svårt med att hitta rätt annars. Annars jättetrevlig kurs med en väldigt mysig och duktig kursansvarig: Britten!!! Toppentje!

— Tror att distanskurser kan passa de flesta och tycker att distanskurser är ett bra alternativ till kurser som kräver fysisk närvaro

Bilaga 3

KVALITETSMÅL FÖR NÄTBASERAD UTBILDNING VID HÖGSKOLAN KRISTIANSTAD

1. Studentperspektivet
 - 1.1. Utbildningen har en sådan utformning att studenterna kan delta med flexibilitet i tid och rum.
 - 1.2. Teknikstödet är utformat med hänsyn till utbildningens innehåll och målgrupp.
 - 1.3. Studenterna får adekvat utbildning och handledning i den teknik som används i den aktuella utbildningen samt utbildning i nätbaserad informationssökning.
 - 1.4. Tydlig information om rättigheter och skyldigheter ges till studenterna inför utbildningens början.
 - 1.5. Studenterna har lättillgänglig information om kontaktpersoner i olika ärenden.
 - 1.6. Adekvat information ges av kursledningen och studentkåren gemensamt och finns på institutionens/kursens hemsida.
 - 1.7. Studentinformationen är utformad för distansstudier.
 - 1.8. I kursbeskrivningar finns hänvisning till ansvarig studievägledare.
 - 1.9. Studenter och studievägledare har tillgång till relevant, lättillgänglig och jämförbar utbildningsinformation.
 - 1.10. Samma kvalitetskrav ställs på examinationen oavsett studieform.
2. Bibliotekets roll
 - 2.1. Likvärdig biblioteksservice erbjuds distansstudenter och campusstudenter.
 - 2.2. Biblioteken har väl fungerande hemsidor som stödjer distansstudier.
 - 2.3. Det finns väl fungerande system för distribution av litteratur.
 - 2.4. Biblioteksrådgivning i informationssökning finns såväl dag- som kvällstid och på helger.
 - 2.5. Distansstudenterna har samma tillgång till databaser som campusstudenter.
3. Teknikperspektivet
 - 3.1. Teknikstödet är utformat så att det medger en hög grad av tillgänglighet för studenten.
 - 3.2. Teknik och tekniksupport fungerar även för funktionshindrade.
 - 3.3. Teknicsupport erbjuds all personal som är engagerad i utbildningen.
 - 3.4. Lärare och studenter erbjuds teknicsupport både dag- och kvällstid.
 - 3.5. Studenterna har tillgång till utbildning i den teknik som används.
 - 3.6. Distansstudenterna har samma tillgång till datorprogram som campusstudenterna.
4. Lärarperspektivet
 - 4.1. Lärarna ska klargöra för sig själv och supportorganisationen vad som behövs för kursens genomförande vad gäller:
 - 4.1.1. teknik,
 - 4.1.2. program,

4.1.3. och multimedieinnehåll.

5. Organisationsperspektivet

5.1. Tillräckligt med resurser avsätts både under planerings- och genomförande-processen, så att avhopp från kurserna som beror specifikt på att kursen ges på distans minimeras.

6. Pedagogiskt perspektiv

6.1. Lärarna erbjuds en utbildning i distanspedagogik, så att man utnyttjar de möjligheter till variation och till att möta olika lärstilar som tekniken erbjuder för nätbaserad utbildning.